

MAGYAR NÉP

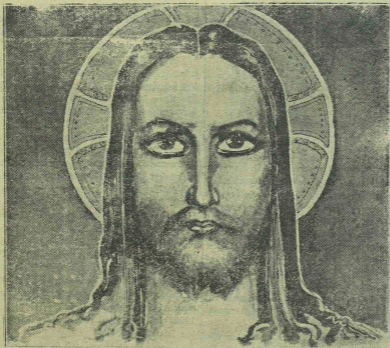
KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 6 hónapra 6 pengő félévre 3 pengő
 Egyes szám ára 15 fillér
 Hirdetés egész évre 10 pengő.

Főszerkesztő: **GYALLAY DOMOKOS**
 Főmunkatársak:
 Dr. Szász Ferenc, Dr. P. Jánossy Béla.
 Felelős szerkesztő: Dr. Parádi Ferenc
 Felelős kiadó: Tóth Kálmán.

Laptulajdonos: MINERVA R-T.
 Megjelenik minden szombaton,
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Kolozsvár, Brassal-utca 5. szám.

Feltámadás és élet

A nagypénteki kőd felszakadt a világról. A szombati al meghozta a jubbirt a síró asszonyoknak, s a hűsvét el két évezred óta a halálból való feltámadás bizonyának le nem tagadható jelképe a keresztény ember számára.

A magyar lelek különös lendülettel és bizakodással pilli az ideil hűsvét napját. Hiszen saját magán bizo- odott be az örök igazság, hogy a halál után nem az éj, az örök semmi következik, hanem az örök élet, ny, az öröm, a diadal. Történelmünk folyamán, mely azatos, sokszor zavaros és nehéz volt, de sohasem nem itt sorozatos beestelenségek szennyétől és sorozatos osságok vértől, többször éltünk nehéz idöket. A tetli önbizalom ereje, s nem utolsó sorban a halálból

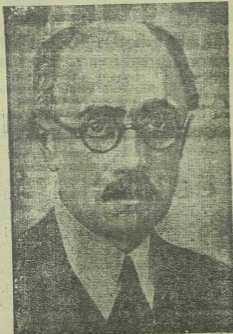
való feltámadás bizonyosságába velett hit azonban soha- sem engedte elesüggedésbe, kétségbeesésbe fulladni a keresztény magyarságot.

Megkísérelték — nem egyszer — keresztire szegezni a mi igazságunkat is. Verezünk is a gonosz kezeköl acsolt keresztien, de lássátok edes magyar testvéreim, arra a bizonyos harmadnapra mégis csak feltámadtunk. Legyen hát mély és őszinte a mi örömünk ezen az ün- nepen. Magyar öröm legyen ez a két évtized óta első ízben magyar hűsvéti ünnep. Es ne feledjük, hogy a feltámadás kötelez, életre kötelez. Eros, dolgoz, kemény magyar életre kötelez. Ezt jelentse nekünk az első ma- gyar hűsvét!

Feltámadást, életet és munkát.

EGYETEM KÖNYVTÁR

GROF TELEKI PÁL HALÁLA

Ebben a pillanatban még nem ismerjük teljesen azokat a mély lelki indokokat, melyek az új Magyarország egyik legnagyobb és legbecsületesebb államférfiaknak nem is sejtett halálát okozták, — de nem is foglalkozunk ma ezekkel az indokokkal. Ma mélységes megdöbbenéssel állunk meg képeleiben a volt magyar miniszterelnök ravatala mellett és fájdalomtól nehéz szívvel gondolunk az élet csodálatos játékára, melyet a Gondviselés kifizérhetetlen akarata vezet. Ime, a Magyar Nép első oldalán a hűsvéti feltámadás örömeiben melegedik a szívünk, a feltámadás és az élet örök bizonyosságába kapaszkodunk, — s itt, közvetlenül a második oldalon a váratlan halál merőv hidegsége csapja meg a lelkünket.

Alig két hónapja temettünk egy másik magyar államférfit, a magyar külügyminisztert, aki felett az a férfi mondott megható gyászbeszédet, akinck nem is hírtelesen, nem is váratlan, hanem valóban tragikus halála felett egy nemzet érzé a gyászt és a döbbenetet. Magyarországon, hogy a nemzet legjobbjait rendszeren akkor veszítjük el, amikor szellemikre, átnutatlásukra a legnagyobb szükség volna. Teleki Pál, aki visszaszerelte a felvidéket és fél-Erdélyt, maga nem tudott a megnagyobbodott nemzet alleljárás hűsvétiának örövendőn. Kihűlt szívvel, lehunyt szemekkel fekszik ravatalán.

Teleki Pál gróf 1870. november elsején született Budapesten. A József nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem közgazdasági karán a gazdasági földrajz

nyilvános rendes tanára volt. A budapesti Kegyesrend főgimnáziumban érettségizett, majd a Pázmány Péter tudományegyetemen 1903-ban avatták államtudomány doktornak. Egy évig a magyaróvári gazdasági akadémián is hallgatta. Egyetemi tanulmányai befejezése után rövid ideig a közigazgatási pályán működött. Később járta Európát, Északafrikát, Szudánt, többször járt Amerikában, sokat foglalkozott földrajzi tanulmányokkal.

1900-ban kiadta a japán szigetek kartografiai történetéről készített atlaszát, amely az egész tudományvilág elismerését szerezte meg, amelyben arra a feltétel megállapításra jutott, hogy Kolumbusz Kristóf tulajdonképpen nem is az amerikai szárazföldre, hanem a japán szigeteket kereste. 1913-ban rendes, 1925-ben pedig tiszteletbeli tagja lett a Magyar Tudományos Akadémia. 1909—23-ig a Földrajzi Társulat főtitkára volt, 1909—1913. években tudományos igazgatója a földrajzi intézetnek. Kezdeményezésére és nagyrészt munkáját eredményeként jelent meg ekkor a Földrajzi Intézet kiadásában az első magyar tudományos világatlasz.

A politikai életben 1905-ben jelent meg, amikor szatmárnégyesi nagyszombati választókerület országgyűlési képviselőjévé választották. A világháborúban a szatmárnégyesiek harcaiban a szatmárnégyesi harctéren küzdött és több kitüntetésben részesült. Az összeállítás után Kun Bélának felszólították, hogy a kommunista kormányban vállalja el a szociális ügyek vezetését, ezt azonban visszautasította. A forradalom idején először Svájcban, majd Bécsben dolgozott, később a hadseregbe ment, ahol miniszterelnök lett. Szeptember 1-én augusztus elsején Siófokra ment. A forradalom idején Wolf Károlyval megalapította a Keresztény Nemzeti Ligát. Első miniszterelnöksége idején, 1920 november 13-án kellett a trónonai szerződést beiktatni. Károly király visszatérési kísérlete után lemondott miniszterelnökségről 1921 tavaszán. Április 14-én Bécsben lett a miniszterelnök, Teleki Pál pedig a külügyi hivatal élére került; 1926-ban megalapította a Szociológiai Intézetet és az Allamtudományi Intézetet. 1922-ben a második nemzetgyűlésen pártokivállyal párttal Szegeden lépett fel, ahol meg is választották. 1926. elején belépett az Egységes Párthoz, amelyet Teleki Pál alapított.

A díjak és eserkézsek ügyével különösképpen foglalkozott. Főeserkéz volt Magyarországnak. 1930. februárjában Imrekerdy Béla lemondása után újból miniszterelnök lett. 1939. május 4-én feloszlatták az országgyűlést s Teleki Pál a Mép programjával óriási többséggel került a képviselőházba.

Teste a mindayajunkon uralkodó múltandó lelke, mellyel beszámol a Nagy Bíró előtt, az örök valóság, emléke pedig egy nehéz jövőndő előtt a nemzet, melynek nagy fia volt, s mely őt nagy közt fogja mindenkor emlegetni.

A magyar falu húsvétja

A világ nagy nemzetének léteért való emberfeletti ázárta középette is megadatott nekünk az a kivételes állapot, hogy a körülöttünk élő háború lázcsőnyájától és fullasztó, gyilkoló füstjétől sikerült eddig megvédenünk, házuk táját és békes, nyugodalmat erős lélekkel léptethük át templomaink küszöbét, egy a feltámadást megünnepeljük. A mi ünnepünk feltámadás, szegény magyaroké. Mert mi voltunk, akiket Judás-csókkel áruba bocsátottak, mi ottunk, akiket szintén tízvel koronáztak, meghurcoltak és keresztre feszítettek.

Féltreértéseket és rosszakaratokat, álnok önzéseket és tudatlanságot kell helyrehozunk. Az erdélyi magyar falunak, a falvak népének életét hosszú emerrőlök óta sorvasztotta a végeláthatatlan nagypénkek megadalása, de most eljöttünk az igazi húsvétvasárnapig.

A háború előtti időkről nem szívesen beszéltünk megismerés érdekében. Az erdélyi magyar sajtó szánékosan kerülte a háborúelőtti állapotok szellőztetését. Felejtjük el azokat a szomorú esztendőket, amikor mindenféle gyanús, Belsőben tett szolgálatainak a hatalmazásképpen oszlogattak földet, birtokot Magyarországon. Ne keressük, hogy miért vándorolt ki az ajából a székely, miért hívták be nagybirtokosok idegen napszamosokat és földműveseket a megürült elykebe. A jövőben való bizakodás hitével bortsuk megbocsátás és felejtés fatyúl mindazokra, akik rosszakosán, hátra szorították a magyar falvak népét, hogy idegen nyelveket és hitüket részletessenek meg nem érdemelt előnyökben.

Ezekre a reménytelen állapotokra köszöntött a világháború véreszetesége, majd a „világbeke” ránkényszerített igazságtalansága. Eggyedűségünk, saját önönkre való utaltságunk tudata a magyar nemzeti szszertartozás gondolatát termelte ki a nagytömegek elkéből. Az öszszertartozás gondolata hozta létre a működőszervezeteket és szövölteszleteket. A szerveztelés gazdáink művelését tüste ki célul és így már megalkulásuktól fogva az egész magyarság rokonzenével találkoztott. A háború kezdeményezések azonban egyedűl a magyar élet pusztta fenntartására szölölkozhatott, a mindennapi szükségletek előteremtésére. A magyar falu erkölcsi és anyagi felemelése az idegen államnak nem volt szölölgye, hanem tág tere a kihazandó és kismennyő szándékának.

1940 szeptemberében kezdődött a nemzeti wraon kora Erdélyben. Az édesanyánk féltő és aggdó szeretettel várunk és kapunk Magyarországtól. Csak az egész magyar nemzet segítségével és áldozatával tarthatunk el nemzeti értékeink és műveltségünk kifejlődéséhez.

A műveltségünkre féltő gondossággal örködtünk. Az erdélyi magyar ifjúság, amely éppen a legfogékonyabb évek idegen iskolákban töltötte, általában jól, helyesen beszél és ír magyarul. Pedig a falvakon igazán nem voltak birtében magyar iskoláknak. A magyar sajtó pótolta az iskolahiányt, s a sok, áldo-

zattal megjelentetett ismeretterjesztő és nemzetenvelő munka. Ezeket a kiadványokat most, a változott világban sem szabad elhanyagolnunk, népünk várja és érdeklődéssel olvasgatja őket.

Művelt, tudást szölöljzozó és ismereteket befogadó emberek laknak falvainkban. A Magyar Nép egyik legutóbbi száma a sajtóségos székely helyzettel foglalkozott, amikor a Székelyföld iparosításának gondolatát felvetette. A nyersanyagbőséget és kiaknázatlan lehetőségeket bizonyítottuk és ezzel a gondolatall állandóan foglalkozni akarunk lapunkban. Nem helyes megoldás, hogy a Székelyföld népfeltesége (ha egyáltalán van ilyen) a városokba tódul és ott lép a polgárosodás útjára. Portánál, levélhordónál ritkán lesz több belöle. Ezeket az erőket falun kell tartani és ott teremteni meg számukra az iparosodás polgárosodás feltételeit.

Békében értük meg ezt a húsvéti ünnepet, de lehetetlen meg nem állapítani, hogy a mi sorsunk alakulása a nagy nyugati háború végső eredményétől is függ. Földrajzi helyzetünkkel és hagyományainknál fogva a teagely baráti vagyunk. Lovagiasan és udvariasan viselkedtünk, a németek és olaszok a háború befejezése után nem felejtették el a mi szolgálatainkat.

Munkánkban és rátermettségünkben bizakodva ünnepelek húsvéti ünnepet. Az ünnep után tudással és szorgalommal, egymás iránt keresztényi megértéssel folytassuk a tavaszi munkát. Nemcsak a saját helyzetünk és jólétünk függ a mi munkánktól, de azon nyugszik a haza jövöje és utódaink sorsa is, a jövö Magyarországa. (m. j.)

HÚSDÉTI ÉNEK

E világnak megváltója
Sírjából fel élede,
Hogy bábmbáló embereknak
Legyen örök elete.

Gaz gonoszok letéperték,
Rút halálba kergeték,
De harmadnap kősrjából
Fény sugárzott szertessét.

Örkölét zálogának
Küldte Isten őt nekünk,
Lelkeinkre új ruhának
Hőfchétet állhetünk.

Hű magyar nép, jó magyar nép,
Boldog húsvét ez neked,
Élet szárnyam száll a lelked,
Mely sóvárgott, szenvedett.

Krisztusunk feltámadása
Nagy bizonyság és vigasz:
Igazságról kit megöltek,
Harmadnap feltámad az!

P. Jánosy Béla

Mire tanít Bartók Béla?

„Függetlenség köszöntött reánk, magyarokra, valóra
valva lakók Bekézi, Kossuth, Horthy álmát. Evtize-
dekkel ezeltől még Magyarországon, de Erdélyben még
hónapokkal ezeltől is, minden nap, minden óra egy-egy
csatavesztést, egy-egy hátrálást hozott. Megértük a pillan-
tot, amikor minden hátrálás megszűnt és újul erővel
mehetünk előre.

A magyar nemzet műveltségéről és szellemi felüeny-
ről mostanában sok szó esik, ezért legyen első gondunk,
hogy szellemi életünket, szellemi táplálékainkat vegyük
vizsgálat alá. A magyar nemzet a Dunamedenében több
művelési hatásának volt kitéve. Nem zárkozhattunk el a
Nyugatról jövő német hatás, az Észak felől beszivárgó szláv
hatás elől. Városépítést, városi életet, földművelést tanult
a portyázó, szabad harcos, vándor életet élő őrsiai magy-
ar. Átvettük a keresztény erkölcsöt és életformát. Sok
hasznos hatást fogadtunk magunkba, de magyar fajsa-
gunk gondolatát és műveltségünk eredetiségét hosszú ideig
megőriztük. A legújabb időkben azonban az idegen-
ből jövő eszmék és gondolatok között nagyon sok káros
is volt, olyanok, amelyek a régi magyar eszményekhez
és szándékokhoz való ragaszkodást sokszor lehetetlenné
tették.

Az idegennek, esillogó újdonságnak való befogadá-
sára a városi nép mindig jobban hajlott, mint a falusi.
Befogadóképesek, de még a későbbi, tizenharmadik-
féltizedes századbéli magyarok is, ha feltámadnának
sírjukból, bizony nem ismernék rá a mostani városi
magyarsághoz való alkra. Nem éhethetünk az bizonyos,
olyan keretek között, amint ők éltek. De szellemi táplá-
lékaink kiválasztására nem vigyáztunk eléggé. A tizen-
kilencedik század embereszménye még a nemzet eljárait
kelljesdől, a nemzet jogaitért harcoló hős volt, de a husza-
dik század városi társadalmá elfelejtette Zrínyit, Rá-
kóczit, vagy Petőfit. Az irodalom, a sajtó külön úttakra
févedt akkor. A csónka hazában mindenről inkább esett
szó, mint a magyar faj kérdéséről. Egy-egy színházi
botrány, vagy szépségkirálynő választás sokkal inkább
foglalkoztatta a nagytömeget, mint a multhoz való ra-
gaszkodás gondolata, vagy a jövő felépítésén való tör-
peregés. Az irodalom idegen volt, vagy idegen eszmék
szolgálatába állított. Amerikai filmek, könnyű regény-
fordítások voltak kelendőek. De mindezeknél sokkal rossz-
akaraturtabban volt idegen a zene.

Az operában és színházakban mást nem hallhatott a
boldog magyar halandó, mint olasz, vagy német darabot.
Impuizált szerelmes hősök, vig üvegyek és hatyulovok
gémogatták a polgári lelkeket. Cigányzenészek szer-
veztek külön világa szolgáltatta a zenei ponyvát, a soké-
lyességet, dzsessz darabokra és szaxofon krakógásra tá-
nolt a fiatalság. Zenei lötyöt és parkettesművellet, vagy
cigányos busongást szórt világga minden magyarországi
hangszer.

Egyedül a falusi nép őrizte meg ősi romlatlanságát. A
falvakban most is a régi, sajtóságos, ársiai ütemeket és

őstörvényeket betartó dalokat énekelnek. A falvak nép-
örzője izes, ősi magyar nyelvűeknek és a magyar muzsi
kának.

Ezt a muzsikát, ezt az egyedülálló, értékes magyar
népi zenét emelte ki a lenézettség homályából és a mellé-
zöttség állapotából Bartók Béla zeneköltő.

Bartók 1881-ben, a temesmegyei Nagyszentmiklóson
született, így telát az idén, most március 25-én töltötte
be hatvanodik életévét. Neve Kodály Zoltánnal kape-
latban vált országosan ismertté. Ők ketten voltak elindító-
ának a mozgalomnak, amely a magyar faj ősi zenéjének
felkutatását és rendezését tűzte ki célul. A magyar nép
zene esodálatos világában megfárasulva folytatták alkotó
tevékenységüket. Azt hirdette Bartók és az ő hatására
követői, — hogy egész műveltségünknek az önálló nép-
műveltséggel kell fejjfrissülnie.

Csodás világ a Bartóké. Lenyugzó erejű műveiben
legfeszítőbb művészet eszközeivel rajzolta meg a faj mult
béli életét... Igen, azok a komor, sötét színek, a honfor-
lalás előtti kor bizonytalan kerességét, a pattogó
könnyű, szinte melódikus frissesség az elindulást, a ma
hazába való érkezés mámorát, a keresett földet, a felku-
tatott mezőket és hegyeket jelentik... Ezeket a hegyeket
völgyeket, ezeket a forrásokat és patakokat hatalmukból
kerítettük, a földet megműveltük, a csatázások után új
békés életet kezdtünk... Szép hazánkat mindenből óvni
megvédésén küzdöttünk és harcoltunk, a felcúnk dübörg
török hordák ordításait elhallgattattuk, kerestük a béke
a fejlődés és haladás útjait...

Az írott szó hevítlte, a szóink beszéd magasztossága
az eszet és rajzeruza minden igyekezete nem tudja a ma-
gyar faj történetét és gondját, búját-buját és gyako-
rudarát és az emelkedés és győzelem fenéktségét úgy
érzékeltetni, mint ahogyan Bartók Béla érzékelteti zené-
műveiben.

Mint a művészet újítót, Bartók is sokáig értetlenség-
gel és süket fülekkel találkozott. Merész, a nép képelet-
ből táplálkozó zenei gondolatnait az olasz édeskes opere-
teken és bécsi valereken nevelkedett nemzedék nem ér-
tette meg. Ezek a körök Bartók ősnépi eredetű és me-
rázó erejű mondanivalóit, népi kifejezőmódjait leérték-
ték és visszaautastották. Sokan támadták. De Bartók a
igazság és az elhivatottság tudatával dolgozik tovább.

Az ifjúság Bartók eszményeit hiszi és vallja. A fal-
kutatás a nép életét, költészetét és műveltségét meg-
merni akaró mai léza és helyes tájékozódásnak való fe-
ismerése összefügg és kapcsolatos Bartók munkájá-
val. A magyar társadalom szellemi élesapata, az irodalmi
művészeti élet igazi értékeit, az igazi magyar új ne-
messég és az ifjúság Bartók mellé állott. És mellé
áll a nép. Szeressétek a hősi eszményt, amit a nép kifej-
és őrz, mert az magyar érték. Gyönyörködjünk ott-
nunk, soátát házunk szépségeiben, forduljunk el az id-
guntól. Hígyjünk egy tisztultabb és magyarább világba.
Ezre tenit Bartók Béla. MIHALYI JEN

*Széchenyi István Magyarostani! Kikélt tisztítani a magyarságot
mondja: minden szennyezőből, hogy elfogadható és
követésre méltó lehessen.*

ELCSÚSZOTT A NYUSZI

— Versben elbeszéli: Igric. —

Yárulni ezt nem tilos:

É a tojás nem lesz piros.

Ugy miér' nem?

Ungedjék meg elbeszélmem.

Ép húsvétra készült Nyuszi.

Em volt ám ő alamuzsi,

Adta, hogy a húsvét ünnep

Tojás nélkül el nem tűnhet.

É ezért is tett egy nagy tojásra,

Áhinek van szeme: lássa.

Ugy volt, mint egy... fékom adta,

Egalább is strucc tőjhatta.

Yürge volt a Nyuszi lába,

Ént a nyulé általa.

É nagy tojást vörra vette,

Ugy ment, magát illegctve,

Ém érzett ő semmi strapát,

Püle mozgott, mint a lapát,

Danolt, füttyölt is azalatt.

Vigasságos volt ez a nap.

Vörösbegyhez szállította

A tojást. Ugy számította:

Ott majd szép vörösrre festik,

S kész is lesz majd szombat estig.

Hej, de, hej, de: Nyuszi tervez,

S hiába fut miniszterhez,

Főispánhoz, alispánhoz,

Ha végzet rá csak csapást hoz.

Ez a végzet, kutya végzet

Nyuszival is kurtán végzett,

De még inkább a tojással.

Mért nem történt ez meg mással?!?

Mert mi történt? Kérdétek még?

Azt mutatja e remek kép.

Új cipője volt Nyuszinak

(Cipőjeggel vette minap),

S ahogy lépéll, mitse sejtve,

Sík volt a jó zsenge selyme,

Nem volt gumi sarok rajta,

S megeszszott a cipő talpa.

Ezt leírni nincs is strófa:

Megtörtént a katasztrófa.

Nyuszi heppen — képecljék —

Oda, hol az agya fészkel,

A nagy tojás burka repedt,

Nyuszi jajdul, hangja rekedt,

Tojássárga, tojásfehér:

Keze csuklójáig felér.

Ily pocsekul — ez a nézet —

Nyuszi még ki sáhse nézett.

Két fekete csóka volt ott,

Végig nézték ezt a dolgot,

Tojáshéjba belefaltak,

Kocagástól majd meghaltak.

A csángók bennünk bíznak

Húszéves fiatalember kereste fel lapunk szerkesztőségét. Egy csángómagyar testvérünk Moldvából. Átjött Magyarországra, hogy hivatalos köreinket tájékoztassa a csángók ügyéről, hogy kérje őket, törődjenek a moldvai háromszázezer lélekkel, akik a magyar haza ölelő szeretetét várják. A csángó nagyon szapora fajta, őt hat, de igen sok helyen tíz gyermek is születik egy családban. Szorgalmas, dolgozó nép, mely azonban minden szorgalma és tehetsége dacára alig tud megélni Moldvában, mert nincsen hol, nincsen földje. Nagybirtokok tövében húzódik meg a csángómagyar az ő szerény 4-5 hold földjével, kiüködi, örökli a mindennapi élet gondjai között. Bennük a magyar népből, Magyarországból van minden bizodalma, hozzájuk síkolt sok-sok csángó anya és apa, sok-sok csángó gyermek ajkáról az ének, hozzánk, hogy melessük meg őket. Hogy is mondja a mély értelmű csángó népdal:

Sebesen foly a Szucsáva,
Ülök-e még a martijára?
Sebesen foly a Szucsáva,
Nem ülök én a martijára.

Magosan áll a kopac hegy,
Ha sirok es most mán mindegy.
Elvándorlok messze földre,
Ott maradok tán örökre.

En Istenem teremtetél,
S egy vig napot rendeltél.
En Istenem be megvertél,
Ingem legjobban mindennél.

Nines szerencsém semmi jóba,
A szerencse forgásába.
Attól mind meg vagyok fosztva,
A jó mind másnak van adva...

Igen, a jó mind másnak van adva. A jó, a föld, a bőség és nyugodtság, az mind a másé. Abból nem jut szegény csángónak. Puliszkán és hig levesén, táp-éték nélküli hulladékon neveli fel a csángó anya az ő nyolc-tíz gyermekét, de nem esüggel azért, magyar szóra tanítja, magyar dalra, imádságra oktatja. Ne felejtjük el őket! A mi vérünk, a mi testünk egy része a csángó. Hozzuk, telepítsük át őket a magyar földre, hogy a következő év husvétii asztalát velük oszthassuk meg!

(m.j.)

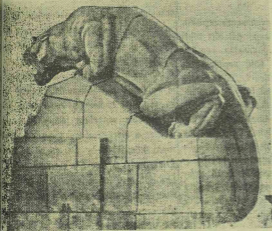
Széchenyi emlékezete

As Országos Magyar Gazdasági Egyesület ezében ötvenéveszer rendezé meg a magyar mezőgazdaság fejlesztésében oly nagy szerepet játszó tenyésztés-állattartás és kiállítás. Az Országos Mezőgazdasági kiállítás meg akar emlékezni arról az emberről, akinek a nevéhez az Országos Magyar Gazdasági Egyesület létesítése is fűződik: Széchenyi Istvánról, a legnagyobb magyarról. Széchenyi 150 évvel ezelőtt született, ezében ünnepejük születésének százötven esztendő fordulóját. A legnagyobb magyarnak, minden elgondolása és terve korszerűkötő és olyan nagymértékű volt, hogy egyik-másik elgondolásának megvalósítása évtizedekig tartott, de még ma sem nyerhetett minden vonalon befejezést. A főúróban három jellegzetes alkotás emlékeztet Széchenyi alakjára: a Lánchíd, az Alagút és a Magyar Tudományos Akadémia. Legnagyobb alkotásai a Tisza szabályozása megindítása, az Alduna szabályozása, a Vaskapu használhatóvá tétele és a dunai hajózás megteremtése.

Széchenyi már kora ifjúságában a nyugati államokat járta és az ottani tervek és eredmények alapján született meg lelkében a haza állapotát felvirágoztató javaslatok. Már 34 éves korában felkelti a Tudományos Akadémia megalapításának szükségességét és erre a célra nagyszámú pénzt ajánl fel. Rövidesen megalapítja a Magyarországi Alattenyésztő társaságot, amely később az Országos Magyar Gazdasági Egyesületé alakult át. Majd megírja három nagyszabású könyvét, a Hitelt, a Világot és a Stádiumot. Széchenyi alapította a Pesti Hengermalmi Társaságot, amivel a magyar malomipari teremtetle meg. A hengermalom ezelőtt ismeretlen volt Magyarországon, az első hengerezéket maga Széchenyi hozta Angliából. A balatoni gőzhajózást is ő teremtetle meg.

Ma, amikor ismét az újítások korát éljük, véssük emlékeztelünkbe a legnagyobb magyarnak azt a mondatát, hogy: Minden reformot az embernél és különösen önmagunknál kell kezdeni!

A „Magyar Nép“ külpolitikai szemléje

A Földközi tenger kapuja. Ez a hatalmas köroroszlán, mely a szuezi csatorna bejáratánál a vadállat dühének pompás ábrázolásával, ugrásra készen áll kitalapzatán, a maga teljes nagyságában mutatja azt a jelentőséget, amit a szuezi csatorna az angol birodalomnak képvisel. Ez a keskeny csatorna, mely a Földközi tengerből vízi kijáratot nyit a Vörös tengeren át az Indiai óceánhoz, a mai hadviselés szempontjából életbevágó fontosságú úgy az angol, mint a német-olasz érdekek nézvé. Az Egyiptom-libiai határon megindított hatalmas angol támadásnak éppen az volt a célja, hogy minél távolabb tartsa az olasz támadásos lehetőségét Suezről. Ez a csatorna, melyet 1869-ben adtak át a forgalomnak, kerekén 8000 kilométerrel rövidíti meg a tengeri utat Európa és India között. Természetes tehát, hogy a csatorna felett való kizárólagos felügyelet Anglia számára valóban létkérdés, mert abban a pillanatban, amikor a csatornát az angol birodalom nem mondhatja magáénak, már elvesztette a tengerek felett eddig gyakorolt kétségtelen uralmát. Ugyanílyen érdeke természetesen a tengelyhatalmaknak is, hogy megtörjék ezt az uralmat, s ezt hovatovább mindinkább elérik a csatorna folytonos támadásával, melynek közepén hajókat süllyesztenek el, s ezzel többé-kevésbé lehetlenné teszik Anglia számára a forgalmat, mivel az India, Újzeland, Délafrika és Ausztrálián felől jövő hadianyag- és csapatszállítását el se lehet másképpen képzelni, mint ezen a csatornán át. Mindezek alapján figyeljük meg, hogy a közeljövőben nagyon sokat fogunk mi még a Suez-csatornáról hallani.

*

Az örökbarátság tőszomszédságában. Tudvalevő, hogy Jugoszláviával örökbarátsági szerződésben vagyunk. Az is tudvalevő, hogy Magyarország a tengelyhatalmak barátja, Jugoszlávia pedig éppen azért forrong, mert nem akarja a tengelyhatalmakhoz kötni

magát. Mind ennek a tetejébe arról is tudunk, hogy Jugoszlávia a vele örök barátságban lévő Magyarország felé határára hadsereget vonultat fel. Aki mindebből nem tudná, hogy mi az igazi hamisítatlan külpolitika, az sohasem fogja ezt a különös mesteriséget megismerni. Az egész jugoszláv helyzetben egyébként sok olyan zavaros pont van, amit gyakorlatilag is, lélektanilag is alig lehet megérteni. Az olvasó, aki az újságok egész garnadáját összeolvassa, csodálkozik, hogy nem tud az olvasottak szövevényéből kiokosodni. Egy azonban bizonyos: a tengelyhatalmakat, elsősorban Németországot pillanatnyilag meglepte a jugoszláv fordulat. Annnyira nem lepte ugyan meg, hogy eredeti előjáték, Anglia leverésével eltéríthette volna, de kétségtelenül tisztában van a német birodalom is azzal, hogy a Balkán békéjének felborítása jelentékenyen meghosszabban a háborút. Anglia ezt éppen úgy tudja, s neki éppen az az érdeke, hogy a háború nyúljon, mert ezzel időt nyer Amerika a teljes segítségnyújtásra. Az erőviszonyok ma már körülbelül tisztázva vannak. Németországok ma szárazföldön és a levegőben a földkerekség egyetlen hatalma me győzi le. Ezt Jugoszlávia nem kapcsolhatja ki számításából, ha a saját józan észére, illetve őrzött nemzeti érdekeire, a háború borsalmaitól való mentesülés egésszeges ósztőnére hallgat, s nem az angol ügynökökre, akik a font és a dollár ördögével részegítik a nemzet megfizethető bérceneit, hogy romlásba vigyenek egy országot, melynek népe alapjában nem akarja a háborút.

*

Csendélet Amerikában. Mióta Amerika megszárvazta az Anglia segítségére vonatkozó törvényt, azóta még kevesebb őt a nyugalom, mint eddig. Csak két érdekes, de jellemző adatra mutatunk rá. Egyik az, hogy az amerikai egyetemen diáksága ellene fordult Amerika háborújának. Ez azt jelenti, hogy az ország ifjúsága nem akarja vért hullatni olyan célokért, melyekről tudja, hogy nem nemzeti célok. Egy ilyen tünet pedig jelentékeny törés a nemzet lelken olyan pillanatokban, amikor a nemzet ifjúságának kellene előljárnia a háború propagandájában. A másik tünet az, hogy ma Amerika különböző gyáraiban több mint kétszáz ezer munkás folytat bérceracot. Ez azt jelenti, hogy Amerika munkásai nem érzik át ennek a mesterséges háborúnak a létjogosultságát, mert ha átéreznék, akkor ma nem volna sztrájk. Az amerikai munkás nem nemzeti ügynek nézi ezt a munkát, hanem ridog kenyérkeresetnek. Nem lelkesedik a munkáért, mert tudja, hogy Amerikát nem megvetési senki, s mindössze arról van szó, hogy a hadianyagszállító gyárosok mentől többet keressenek. Nos, hát ilyen indokból becsületes dolog kétszáz ezer embernek sztrájkolni.

(—dés)

KÜLFÖLD

Kürt a háború a tengelyhatalmak és Jugoszlávia között. Az április 6-iki rádió-leadások újabb világszenzációt röptettek szét az éther hullámain. Németország vasárnap hajnalban megindította szárazföldi, légi és tengeri haderejét Jugoszlávia és Görögország ellen. Hitler kancellár hadiparancsot adott ki katonáihoz és kiáltványt intézett a német néphez, amelyben hadiállapotban levőnek jelentette ki Németországot Jugoszláviával szemben, ugyanakkor utasítást adott ki a csapatoknak, hogy azonnal kezdjék meg a támadást. A német néphez intézett kiáltványban kijelentette, hogy Jugoszlávia a világháború utáni békeszerződésnek és a széttagolt államok szerencsétlenségének köszönhetően létét s a tengelyhatalmak jószándékaira egyes belgrádi csoportok uszítására azzal válaszolt, hogy hulladai erőszakot fejtett ki a jugoszlávjai németiség ellen, sőt egyesenes háborúval fenyegette meg a német követet. A puccs után elrendelték a mozgósítást, angol csapatok léptek jugoszláv területre s Belgráddal felvette a katonai kapcsolatot az angol és görög hadereikkel. Ugyanakkor Angliához és Amerikához fordult anyagi és fegyveres támogatásért.

Vasárnap, a hajnali órákban már megkezdődtek az ellenségeskedések. A német haderő, a görög és szerb hárt több helyen áttelepte s a német légitrajok vasárnap reggel Belgrád ellen támadást intéztek, bombázták a repülőtereket és a kaszárnyákat. Már az első támadás alkalmával 24 ellenséges gépet leltek, 29-et a repülőterén elpusztítottak. Belgrádban sok helyen tűz ütött ki s pályaudvara lángokba áll.

Az esti rádió már azt is közölte, hogy Olaszország is hadiállapotban levőnek jelentette ki magát Jugoszláviával szemben. Az olasz kormány elhatározta, hogy német szövetségével karöltve háttérérőszete és legierje útján cselekedni fog. A harcokban német részről nemcsak Ju-

goszláviával, hanem Görögországgal szemben is megindult s ezzel a világháború új és borzalmas fázisába lépett.

Temesvárt és Aradot szerb repülőkbombázták. Vasárnap délelőtti több magánosan szálló jugoszláv repülőgép román terület fölé repülve támadást intézett Temesvár, Arad, valamint egyéb romániai helységek ellen. de érdemleges károkat nem okozott.

Orsovát a Duna túlpartjáról agyutámadás érte, amelynek egy halálos áldozata is esett. Két bombázó repülőgép Arad fölé érkezett és hét bombát dobott alá, de a támadás itt emberéletben kárt nem okozott. Az esti órákban Oravica fölé érkezett egy jugoszláv repülőgép és hat bombát dobott le, különösebb kár nem történt.

Antonescu a liberálisokat és a nemzeti parasztpártot he akarja vonni a román kormányba. Néhány napi szünetelés után Antonescu tábornok, román államvezető ismét megkezdte belpolitikai munkáját. Jelek szerint mindent elkövet, hogy a liberális és a nemzeti parasztpártot megnyerje. E célból két-három tárcát is felajánlott liberális és nemzeti parasztpárti politikusok számára. Ez a kezdeményezés azonban eddig nem járt sikerrel. Az államvezető most újabb tárgyalások felvételére tett lépéseket.

Jugoszláv-angol repülőitámadás magyar városok ellen. Hétfőn, április 7-én, a délelőtti órákban angol és jugoszláv bombavető gépek több helyen magyar területre hatoltak be. A Szeged felett kifejődött légi harcban saját vadászrepülőink hat angol bombázót leltek. Ellenséges repülőik támadást kíséreltek meg Vilány, Körömd és Siklós vasúti állomások ellen. A légi harcok során a hat bombázón kívül még 3 jugoszláv gépet lőtt le a magyar légvédelem. Pécs városára jugoszláv bombázók hat bombát dobtak le. Néhány ember megsebesült. A magyar kormány felhívására a jugoszláv hadsereg jelentette be belgrádi kövele útján a jugoszláv kormányt.

Lángokban áll a belgrádi pályaudvar. Német zúhárobombázó- és rombolórajok április 6-án támadást intéztek a belgrádi erőd ellen. E támadás során sok fontos kálmaj be rendezést találtak el. A belgrádi pályaudvar lángokban áll. Nagyméretű rombolóbombák feltalálattal érték a belgrádi rádióállomást, amely vasárnap déli 12 óra óta nem működik.

450 000 amerikai bányász megkezdte a sztrájkot. Az Egyesült Államok kőszénbánya iparában hivatalosan megkezdődött a sztrájk, amelyben 450 ezer bányamunkás vesz részt. Roosevelt elnök a szakszervezeti vezetőkhöz és az üzemekhez sürgelő táviratokkal intézett, melyben kéri őket, hogy ne szakítsák felbe a szüntermelést.

A görög állampolgárokat kiutasították Romániából. Az idegen állampolgárok helyzetének felülvizsgálása során egyedül Brailában 104 külföldi alattvaló tartózkodási engedélyének meghosszabbítását utasították vissza. A visszautasítottak javarészt görögök. Felszólították őket, hogy záros határidőn belül hagyják el az országot. Románia többi városaiban hasonló szigorral lépnek fel az idegenekkel szemben.

Súlyos összeütközések Indiában történtek és az angol rendőrség között. Bengálból újabb jelentések érkeztek, amelyek szerint Dakkában a rendőrség és a tüntetők között újabb összetalálkozás került sor. A véres közeleharban 30 ember meghalt, 150 megsebesült. Kétszázötven tüntetőt letartóztattak. A bengáli sajtóban rendkívül szigorú az ellenőrzés. A tüntetésekről még szűkszavú jelentést sem szabad közölni. Vazirszámban a vazir harcosok behatoltak egy faluba és az egész helységet megszállták. Sok helyen heves összeütközésre került sor a vazir harcosok és a brit csapatok között. Felgyvertett lázadó csapatok megütköztek a brit csapatokkal. Eddigi jelentések szerint az angolok ebben a harcban jelentéktelen veszteséget szenvedtek.

A „MAGYAR NÉP”-et terjesztik magyar költészet!

HIREK

Olvásóinknak, munkatársainknak napunk minden barátságunk kellemes húsvéti ünnepéket kívánunk.

Elpibent a nótaköltő...

Nem volt cigány, aki a hegedű tömésében született. Szilgyássági némes magyar ír volt, de telke össze- és a hegedűvel, melyet cigányos áhtal forogtat, s szerelése volt a magyar dalnak, melynek síró-nevető, éneklő-besítő melódia ezután is jelen van a hegedűből, amíg csak magyar van lesz ezen a földön.

Balázs Árpád nótaköltő volt. Nem volt operett-komponista, nem volt zenekari művek szerzője, nem írt indoklatot, azukre csabába mentel a dona, gyász-dalokat sem, amikre éppen figyelt a fűl. Balázs Árpád magyar nótát írt, az cseréves magyar nek kiapadhatatlan dalos ihletével egészített el egyes-cső magyar nótát, főek hallatára felnevelgők a szív, megveszedésük a szem, de mind a két szem állapothban magyaroknak két újat, aki hallja, s boldognak is egyet, a hogyes a magyar nóta az őné. A magyosbrendű muzsika tulajnosodott művelője általában nem sokra vesztülk a magyar nótát, mint ahogy cigánymuzsikái se sokra értékelik. Inas igazuk. A magyar nóta egymában való kölönlegeség, akár a fekete bőr, a szegedi paprika vagy a cserkenéti borack-pálinka. Ha ki akom önteni a szívemet, nem megyek enekari hangversenyre hallgatni, hanem odahátrólom a cigány mellé, s az mondom neki, hogy húzza nekem azt, hogy: „Rácsos kapu, rácsos abak...”, vagy azt, hogy „...esiplék zellő drága kisti kendő...”. Hát igen, amíg ezek a magyar nóták felírnak a hegedű hártján, addig Balázs Árpád, a nótaköltő nem fog meghalni, hanem élni fog a magyar hegedű hártján keresztül a magyar szívben. Félaljuk benne a viszonylag korán elhunyt erdélyi derék magyar embert, s nemkülönben félaljuk az Istenadotta magyar nótaköltőt, a Dankó Pistát, a Fráter Lorándot és a Dóczy Jozsefek méltó utódját... (— P.—)

ÖNKÉZÉVEL VETETT VÉGET ÉLETENEK TELEKI PÁL GRÓF.

Telegi Pál gróf miniszterelnök április 2-án este inasának azt az utasítást adta, hogy mint rendszeru, háromnegyed 7 órakor keltsse fel. Az inas azt a további parancsot is kapta a miniszterelnöktől, hogy eszerkesztés ruháját készítse ki, mert részt kíván venni a eszerkesztészek folkgyakorlatán. Pontosan reggel háromnegyed hétkor nyitott be az inas a miniszterelnök hálószobájába, felnyitotta a zuhángrát és a miniszterelnök ágáéhoz lépett, hogy felkeltsse. Rémülten vette észre, hogy Telegi Pál gróf holtan fekszik, teste már teljesen kihűlt. A megdöbbentően irrealis haláleset körülményeiről az alábbi jelentés ad tájékoztatást: Bakay Lajos dr. egyetem nyilvános reudes tanár és Leviezky Károly dr. m. kir. rendőr-főorvos az alábbi hivatalos orvosi közleményt adta ki: Alulírottak megállapították, hogy Telegi Pál gróf miniszterelnök folyó hó 2-án a korahajnali órákban öngyilkosságot követett el. A holttestet megvizsgálva kitűnt, hogy jobb oldalt a nyakon a jobb kéz mutatóujjával érintkezésben egy nagy típusu Browning-revolver fekszik. Az ágy párnaja tele van vérvalóakkal, amely két oldalt lesegott. Jobb oldalt a halaték tájékan a hajas felbőre szőlen találtak a behatolás nyílást, amelyet megpörkölés és összecsapzott haj borít. A nyílásan át roncsolt agyvelőrészek ürültek ki. A kimeneti nyílás a hal halánték falcsontai tájékan látható, körülbelül kétpengőnyire tátony, szintén vérvalóakkal és agyrészekkel telt. A fej tájékanuk megfelelőleg a falon illéve nyílás látható, amelynek a környéke a falon tapadó vízvezetékkel borított. A holttest vizsgálata azt mutatja, hogy a halál a korai hajnali órákban következhetett be. Az öngyilkosság ténye minden kétséget kizáróan megállapítást nyert. Budapest, 1941. április hó 3-án. Dr. Bakay Lajos egyetemi nyilvános tanár és Dr. Leviezky Károly m. kir. rendőr-főorvos. Gróf Telegi Pál miniszterelnök tragikus halálának lelki hátteréhez hozzájárul, hogy a nagy magyar államférfi már esztendő óta, de különösen azóta, hogy újabb nagy szerepet játszott a politikai életben és mint kormányelnök, hatalmas és országos feladatokat vállalt, önmagával folytatott harcok, kétségek és lelki vívadások között élt. Azok, akik a tragikus hirtelenséggel elhunyt kormányfő közvetlen környezetéhez tartoztak és részt vettek munkájában, mind tudták és érezték, hogy ezek a vívadások mennyire mélyek. Tudták azt is, hogy egyetlen percre sem szűnt meg aggodni népe és nemzete sorsa felett s az való az érzése, később pedig a meg-

győződése, hogy a magyar társadalomban nincs meg az összetartás szükségos foka, Gróf Telegi Pál a társadalmi együttérzést és együttműködést olyan fokra szeretné volna fejleszteni, ahogy est a mai idők kívánják. Gróksen aggodott amellett, hogy a társadalomban hiányzik a nagy kölönöségek átértsése és nincs felkészülés a jelenkor által parancsolt nemzeti és társadalmi kötelezettségekre. Az elhunyt miniszterelnök környezete napnap után egyre nagyobb aggodalommal látta, hogy ezek a lelki vívadások mindjobban elmélyülnek. Gróf Telegi Pál lelki meghasonlottsát fokozta az a sajnálatos körülmény is, hogy hirtve, aki évtizedeken keresztül állott szeretettel és megértséssel mellette, az utóbbi időben komolyan betegekedett. Nincsen olyan ember az országban, aki az tudta volna, hogy mik azok a célok, amiket az elhunyt kormányfő maga elé tűzött és meg szeretett volna valósítani. Arra törekedett, hogy a magyar nemzet és a társadalom összetartásban és egyetemesen sarakozzék fel a jövőbeni feladatok előtt. Annak, hogy gróf Telegi Pál ilyen rendkívüli tette számtal el magán, nem lehetett más oka és célja, mint az, hogy felvázolja a magyar társadalmat és feltertsze a nemzetet a reá váró kötelezettségekkel szembe.

Bárdossy László dr. az új miniszterelnök. Vitéz Nagybányai Horthy Miklós Magyarország kormányzója dr. bárdosi Bárdossy László magy. kir. titkos tanácsos, külügyminiszter hozta meg a kormány megalakításával. Bárdossy László már eleget is tett megbízatásának. Az új kormány névsorát alább közöljük. Miniszterelnök és külügyminiszter: Bárdossy László dr. Felügyelminiszter: Vitéz Keresztes Fischer Ferenc. Honvédelmi miniszter: vitéz Bartha Károly. Vallás- és közoktatásügyi miniszter: Hóman Bálint. Igazságügyminiszter: Radocsay László dr. Pénzügyminiszter: Reményi-Schneller Lajos. Kereskedelem és iparügyi miniszter: Varga József dr. Földművelésügyi miniszter: báró Bánffy Dániel. Tárca nélküli közállású miniszter: Laky Dezső.

Nagyvárad lakosainak száma. A népszámlálás adatai alapján megállapították, hogy Nagyváradnak 92 ezer 763 lakosa van. Tíz év alatt 10 ezerrel gyarapodott a város lakosságának száma.

Adomány. Szabó György Solyomkő községből az árvízkitörésnek felszólásnyezésre 10 pengőt küldött. Várjuk a további némes adakozásoktól.

Tecki Pál, az elhunyt minisztereknek mondata: A külső és belső veszélyekkel szembe kell nézni. De egy kell, hogy mindig erős maradjon, megpedig a nemzet belső lelki egyensúlya, önmagában való bizalma. Sokan mondták már, hogy a boldogság záloga a szabadság, a szabadság záloga a hűborság. Sajnos, sokszor azt látom, mi nem nézünk elég hátra szembe a helyzetekkel, hanem elterítettjük magunkat önös céloktól. Ne a gyomrunknak éljünk, hanem a jövőnek. — A volt miniszterelnök ezeket a szavakat Szatmár vármegye törvényhatósági bizottságának alakuló közgyűlésén mondta. Vajha meghallanák az ország minden részében!

13.638.839 lakosa van az országnak. Az ország 6349 községéből és városából beérkezett jelentések alapján a m. kir. Központi Statisztikai Hivatal összeállította az 1941. évi népszámlálás előzetes eredményeit. A megfigyelt Magyarországi népességnek száma a népszámlálás ideiglenes végeredménye szerint 13.638.839 fő. A megsonkított Magyarországnak a trianoni békekötés éven, 1920-ban mindössze 7.990.000 lakosa volt. A legutolsó tíz év alatt a mai Magyarország lakosainak száma 12.709.392 főről 13.638.839-re emelkedett. Az 1941. évi népszámlálás előzetes eredményei szerint Kolozsvárral negyvenemelkedett az ország százezer lakosnál népesebb városainak száma. Az 1941. népszámlálás előzetes eredményei szerint az 1.162.822 lakosú Budapest után most is Szeged következik 135.959 lakossal, majd Debrecen 125.789 és végül pedig a 110.369 lelket számláló Kolozsvár. Budapest és közvetlen elővárosainak együttes lakosságának száma megközelíti az egy és háromnegyed milliót.

Magyar-olasz légiegyvetmény. Magyarország és Olaszország megbízottai aláírták a két ország közötti légi egyezményt. A megállapodás jogot ad magyar és olasz légiforgalmi váltalatoknak a két országban való légijáratok létesítésére.

Beresényi-szobor Ungváron. Ungváron felállítják Beresényi Miklós szobrát. A szobrot az Ung-folyó partján, a város egyik legszebb részén fogadják elhelyezni.

Lucerna- és löhervetőmag igénylése. A földművelésügyi miniszter értesíti a gazdákat, hogy a mezőgazdasági kamarák útján felterjesztett lucerna- és löhervetőmag igénylések kielégülését teljes mértékben engedélyezte és a lebonnyalással megbiztosította Magyar Mezőgazdák Szövetkezete a szállítást az igénylők értesítése után már meg is kezdte. Kivételesen az eddig még nem jelentkezett gazdák is kaphatnak a rendelkezésre álló készlet erejéig lucerna- és löhervetőmagot, ha a községi előjárásig által igazolt kérésükkel közvetlenül a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez Budapest, V., Alkotmány-utca 29. fordulnak.

A szállítási költség akadályozza meg a világhírű székely ásványvizek értékesítését. A Kolozsváron tartott MÁV áruszállítási díjszabás-értekezletén, amelyet a Kormány illetékes gazdaságpolitikai tisztségű az Erdélyi Gazdasági Tanács javaslatára rendeztek Erdély fővárosában, rendkívül érdekes előterjesztés hangzott el a Székelyföld világhírű nemzeti kincsei egyikeként, az ásványvizek értékesítésének tárgyában. Szakács Lajos dr., az Erdélyi Gazdasági Tanács tagja a székelyföldi ásványvíztermelő és kereskedői érdekeltségnek nevében előterjesztést tett, amelyben az erdélyi borvíz értékesítését gátló körülményeket tette szóvá. Kifejtette, hogy az erdélyi ásványvizek bevezetését — főleg közegészségügyi szempontból — bármennyire is sürgetik az anyaországban, a szokványossá vált szállítási nehézségekkel meghaladó módon olyan díjszabási tételek terhelik a székelyföldi ásványvizet, amelyek lehetetlenné teszik nagyobb távolságokon túl az értékesítést. Mivel az átrakásos szállítást, tekintettel a nagy törési veszélyre, az Államvasut nem vállalja, az egyetlen szállítási lehetőség nagy távolságra a teherautó, amely a 30 filléres literenkénti alapárát Kolozsvárig 70 fillérré, Budapestig pedig 1 pengőre drágítja. Egyes helyeken ezeket a költségeket még kövezetvámok is tetézik. Az Államvasutak képviselője a székelyföldi borvizek szállítási nehézségeit csakis abban az esetben látja megszüntethetőnek, ha sor kerülhet közvetlen közszállítási módok megindí-

lására a forrás feladóállomásától rendeltetési helyig. A MÁV egyébként az esetben, ha a közvetlen vasúti igénybevételeknek lehetősége következik, mind a borvizet, mind palackozásra kedvezményes díjszámlást fog alkalmazni. Másrészt, máris előjegyzést nyert a kedvezményes szállítási díjszabásban, Sepbodokot pedig fölveszik. Meg lehet állapítani, hogy miud gazdasági vezetőintézményeink, mind Magyar Államvasutak részéről a nagyobb jóakarat nyilatkozik meg székelyföldi borvizek értékesítésénélmeióbbi megindulása érdekében.

Agyonverték egy magyarszovátaró gazdát. A bécsi döntés által megváltoztatón tulról újabb vérlázító eseményről érkezett hír Kolozsvárra, a kolozsi román határőrség agyonverték egy magyarszovátari gazdát, a kodót, Pálpeli Székely György bányá hüttel ezeltűt Kolozsváron járó hogy fontos ügyét emlékeze. Ké hüttel hazatérése után, március 18-án a határőrségre hívták, ahol oly súlyosan bántalmazták, hogy 22 óra meghalt. A román hatóságok felborcolták az áldozat holttestét és meállapították, hogy veséjába és sérvan s ezek okozták halálát. Az orvosátleletben az a különös, hogy Pálp Székely György soha életében nem volt beteg és sohasem panaszkodott hogy valami baja lett volna. Ugyanek Magyarzovátaról érkezű hírek szerint a csendőrség letartólatja és bántalmazta azokat, akik hozzá tartozó Magyarzovára menekültek a románok brutalitásai elől. Így Nagy Mihály és Csete Gerge gazdálkodókat, akiknek fia Magyarzovára szöktek, letartóztatták és meretlen helyre vitték. Ugyanek meretlen helyre vitték Maneszes János gazdálkodót is, mert magyar területen járt.

Ha az ellenség meghalzik, segíteni kell a botlásához, — de vigyázni kell, a te hadadában is ne történjen botlás.

Z r i n y i.

A jó gazda könyvel

- 1. A Növényvédelem és Kertészet könyvtárának képes oktató könyveit egyetlen gazda sem nélkülözheti:
- 2. A szőlő, gyümölcsös, konyha- és dísznövények trágyázása. 120 Pengő.
- 3. Gyümölcsfák ártótlása. 120 Pengő.
- 4. Ribizsi, köszméte, málna, szeder termesztése. 120 Pengő.
- 5. Törpegyümölcsfák és alakfák. 120 Pengő.
- 6. Kajszi, cseresznye és meggy termesztése. 120 Pengő.
- 7. Körte termesztése. 120 Pengő.
- 8. Gyümölcsfák nyese. 120 Pengő.
- 9. Dió, mogyoró, mandula termesztése. 120 Pengő.
- 10. Csabarak termesztése. 120 Pengő.
- 11. Alma termesztése. 120 Pengő.
- 12. Szőlő termesztése. 120 Pengő.
- 13. Szőlővetemények. 120 Pengő.
- 14. Szőlőkert. 120 Pengő.
- 15. Virágos kert. 120 Pengő.
- 16. Szőlő, must, bor. 120 Pengő.
- 17. Szőlő metszése. 120 Pengő.
- 18. Gyümölcs, zöldség házi feldolgozása. 120 Pengő.
- 19. Folyékony gyümölcs készítése. 20 Pengő.
- 20. Gyümölcs, zöldség a konyhában. 20 Pengő.
- 21. A konyhakert kártevői. 120 P.
- 22. Gyümölcsfák rovarkártevői. 120 pengő.
- 23. Szőlő kártevői. 120 Pengő.
- 24. Gyümölcsfák betegségei. 120 P.
- 25. A gyógy- és vegyipari növények termesztése. 4— Pengő.

Megrendelhetők az összeg előzetes elküldésével portómentesen vagy tányvétel: **Mínerva Irodalmi és Nyomda Műintézet, Kolozsvár, Rossai-utca 5. szám.**

Ahol szükséges; a tavaszi mező munkák idejére beszüntették a levénelképzést. A tél folyamán lezajlott a tréning és az országzserte felépített a vidékek az ország egyes területein igen nehéz mezőgazdasági viszonyok teremtettek. A honvédelmi miniszter erre való tekintettel az országos termelés fokozása érdekében felbontalmazta a járási katonai parancsnokokat, hogy azok a helyeken, ahol a mezőgazdasági munkaviszonyok és a termelés érdekei azt feltételezik megkívánják, a levénelképzést beszüntessék a tavaszi mezőgazdasági munkálatok idejére, legfeljebb azonban ezúttal május 15-ig. A levénelképzés beszüntetésének

szükségességét és időtaralmát a járási katonai parancsnok a közigazgatási hatóságokkal egyetértésben esetenként állapítja meg. Ha valahol a levénelképzés ifjaknak csupán egy része érdekel a mezőgazdasági munkálatoknál, a levénelképzést nem kell beszüntetni, hanem csupán az érdekelte ifjakat kell a rendes beti levénelképzés alól mentesíteni. Ha azonban az ilyen módon felmentett ifjak száma az egységes leventezakszok létszámának 50 százalékát teszi ki, a levénelképzést ezeken a helyeken be kell szüntetni. Ugyanez időre hasonló feltételek mellett meg kell szüntetni az árvíz okozta károk helyreállítási munkálatainál nélkülözhetetlen ifjakat is.

A közért való munka jegyében. Az országos szociális felügyelőség, a belügyminisztériumban, egy hétig tartó szociális értekezletet tartott. Az ünnepélyes megnyitón **Keresztes-Fischer** belügyminiszter országos viszonylatban is jelentős beszédet tartott a belügyminiszter beszédében rámutatott, hogy a társadalmi megsegítő munkának ma egészen mások a feladatai, mint a múltban voltak. Ez szabja meg a végzendő munkák lényegét és formáját is.

A belügyminiszter hangsúlyozta, hogy ma a társadalmi munka lényege nem a jótékonykodásban és ajándékozásban összpontosul, hanem egészen új módszerekben. Ezeket a módszereket a nép- és családvédelmi alapon keresztül kell megvalósítani. Ezzel kapcsolatban a következőket mondotta a miniszter:

— Az a szociális munka, amelyet az országos nép- és családvédelmi alap tűzött ki célul, egészen új utakon jár. Az alapelv az, hogy a társadalom elesettjeit magasabb szociális színvonalra emelje, olyan módon azonban, hogy minden szolgáltatásért viszontszolgáltatást követel és ezzel a munkával az elesett embert rávevni arra, hogy neki a közösség érdekében munkát kell végeznie. A tulajdonképpeni főcél a szociális színvonal emelésével kapcsolatban a közért való munkára nevelni az embereket. Nem kizárólag az anyagi jólét akarjuk tehát emelni, hanem erkölcsileg is nevelni akarunk a társa-

ABLAK

Az **Universul** című bukaresti lap írja: „Azért gyűlöljük a magyarokat, mert megakadályozzák az összes románok egy területen való egyesülését.” Hogy gyűlöljék minket, azt rég tudjuk, mégis, mi nem gyűlöljük és soha nem is gyűlöltük őket. A magyar nemzet felett állami életet élt már, amikor a románok, a 13. században, valahol Albánia területén pásztorok voltak. Innen vonultak lassan észak felé, Muntenia földjére, ahol ekkor bolgárok, az egykori bolgár császárság népei laktak. Magyarországot és Erdélyt a tatár hordák dúlták, gyilkolták, rikkolták és a románok délről hazánkba is beszárvárogattak, a leföldösített magyarok helyébe. Innen vonultak lassan nyugatra, ahol ekkor magyarok, az egykori magyar királyság népei laktak. Magyarországot és Erdélyt a tatár hordák dúlták, gyilkolták, rikkolták és a románok délről hazánkba is beszárvárogattak, a leföldösített magyarok helyébe. A magyar nemzet nem adott és földet engedett át nekik. Az erdélyi román földműves a magyarral, a székelyvel érintkezett, a szász műveltebb is, öntudatosabb és igényesebb is, mint a Balkánban maradt reggeli fajta. Muntenia és Moldva valóban ési román föld. Két különálló királyság volt, csak hosszas harcok és történelmi fejlődés után egyesülhettek. De hogy egyesültek, az ellen semmi kifogásunk nincs.

m. j.

dalom számára hasznos emberek. Ez a célkitűzés voltaképpen eszményi célkitűzés és megvalósításához hosszú, keserves munka szükséges. Olyan kiegyensúlyozatlan és sok tekintetben beteg társadalmat, mint a miénk, nem lehet márról holnapra egészséges tenni, ha azonban egy sereg ember, aki kellő tudással és tettekkészséggel nekifekszik a munkának, akkor ezeket a célokat el lehet érni. **Keresztes-Fischer** belügyminiszter fennhi megállapításait nemcsak arról tanuszkodnak, hogy a magyar kormányzat megérezte a mai kor által parancsolt helyzetet, hanem bizonyítják azt is, hogy a magyar kormány tenni is akar. A mai nehéz nemzetközi és gazdasági helyzetben ez újabb bizonyítéka annak, hogy a magyar elhivatás és a jövőben vezető hit minden körülmények között képes alkotó munkát végezni.

Megcsökött gyümölcs-faültványok kezelése

Az őszi pótolgatás folyamán különösebb figyelmet fordítottam a visszafejlődött, megcsökött példányokra és kísérletet tettem a megmentésükre.

A esetetét kedvelő kertész nem szívja on dobja ki még az elnyomorodott fácskát sem; ha csak egy életképes hajtás vagy rügy mutatkozik az oltás fölött, sehogyan sem akarunk lemondani a beteg ültéről. En magam legalább úgy vagyok velük, mint az orvos a betegeivel és ha a helyükön nem is bírják már a versenyt előbb ültetett társaikkal, soha sem szoktam azokat elpusztítani.

A ház közelében külön telepet tartok fenn az ilyen beteg fácskák számára, eliskolázom a fákat, de ezt az iskolát már inkább kórháznak nevezhetnők. A esetetékórházban pedig éppen olyan érdekes és hasznos tapasztalatokat tehetünk, mint például a klinikán vagy más kísérleti kórházban.

Vegyük ki a földből például egy ilyen megcsökött fácskát és mielőtt eldobnánk, vizsgáljuk meg a gyökerét és próbáljuk megállapítani a visszafejlődés okát.

Egyes esetekben azt tapasztaltam, hogy pajor, vagyis cserebogár-lárva volt a bűnös. Hosszú darabokat rágott végig a gyökéren és így az oltványt elvágta a tápláló gyökerektől. Az ilyen sebesült fácska ntha még életképes. Levágjuk a sérült részeit, aztán ültetjük a már említett kórházba, ahol további fejlődését gondosabban figyelhetjük. Nem egyszer volt eset arra, hogy az ilyen csonka tő is kihajtott és a friss metszésnél új gyökereket tudott fejleszteni.

Ha a földfeletti részek csak visszafejlődtek, elsovadtak, de nem látszanak betegnek, kétszeres gondalal kell figyelni a gyökerekre. Némely esetben gombabetegséget fogunk találni, amelyen már nem segíthetünk. De a gyökerek többnyire épeknek látszanak. Egy kis körtefámon például öt jó vastag, arasznyi hosszú gyökeret látok, de csak egyetlen vékonyka elágazást, amely szivgyökereket is tudott hajtani. Az öt gyökérig csonkán végződik, ugyanott, ahol az ültetőskor elvágtam. A végük be van parázdolva, csak alig duzzadtak meg egy kissé, de friss gyökeret már nem tudtak indítani. Pedig rendes körülmények közt éppen az ilyen elvágott helyeken indul meg legdusabban a friss tápláló gyökerek tenyészése.

A beteg diagnózisa igen egyszerű: az elsovadt oka táplálékhiány volt. Az egyetlen táplálógyökér nem tudta pótolni azt, amit öt vastos gyökér hajtásainak kellett volna a földből előteremteni. A fácska tehát nem halt meg, de nem is fejlődhetett.

A gyökérkezelést így szabtam meg: az öt gyökér végét újra le kell nyelni, a fácskát szabályszerűen ültetni és a földet, hogy a csonka törzs ki ne száradjon, lazán rá kell hantolni. Ugyanilyen eljárással már egy évvel ezelőtt megmentettem egy esetetét és a kellő öntözéssel félméteres hajtásokkal hálálta meg kúrát.

Az elmondottak megértésére még egy kis életani magyarázatra is szükségünk van. Hogy van a beteg fácska ágahajtást indított és gyökérhajtást nem tudott hozni. Általában mi az oka annak, hogy a sérült gyökerei átültetett fa is gyakran kihal, lombot fejleszt és csak később pusztul el, amikor a gyökerek elégtelensége miatt a kiszáradás bekövetkezik.

A gyökérbajtás és a szárhajtás közt igen nagy különbség. A szárahajtásai rügyből indulnak, felszínről erednek, tehát külső eredetűek. A gyökérbajtások ellenben a főgyökér belsejéből a belső szövetben rejlő sarjadzópontokról indulnak ki, egyáltalán belső eredetűek. Az ilyen belső hajtásnak nagy munkát kell végezni, amíg a felszínre törhet.

A kétféle hajtás közötti különbséget szabadszemmel is láthatjuk, sőt kísérletileg is megfigyelhetjük. A legtöbb növény szárahajtása, ha nem igen vékony, éppen a tövénél törik ki a legkönnyebben. Ellenben a gyökérágat a legnagyobb erőfeszítéssel sem tudja a főgyökérről letörni, mert annak a belsejébe kapcsolódik és rostjaival is szilárdul bélekapcsolódik. Ezen éppen ennek a belső hajtásnak, belülről erednek köszöni a gyökér, hogy a fát olyan nagy erővel képes a földhöz kapcsolni. Ha a gyökérágakat és főgyökereket is frissen elvágom ha csak néhány milliméterrel vágom is vissza, akkor már az elvágott helyeken, az ép sebzésen keresztül akadály nélkül tölhetnek elő az új gyökérbajtások és ez teszi lehetővé az elveszett gyökerek gyors pótolódását, a esetetét kellő táplálkozásút és dús fejlődését.

15-ig kell a cinkgálic igény-
leséket bejelenteni.

at ismeretes, a szőlősgazdák ré-
kataszteri holdankint kiszolgál-
talgálic mennyiségét 16 kőfő-
állapotfák meg. Ez a mennyi-
peronoszpóra elleni védekezésre
kedvező időjárás eseteire lesz ele-
g, ezért a rézgálic pótlására gon-
odás történt cinkgálic gyártása-
ra. A cinkgálic vedőhatása sokkal
jobb, mint a rézgálicé, de a ki-
gálic azt mutatták, hogy 34 száza-
olatban eredményesen lehet
amálni. Cinkgálicca csak a hark-
permetezőstől kezdve lehet
elezni, mikor a szőlő lombozata
erősebb és így egyébként is job-
ellenáll a peronosporának. A
telvet egyébként éppen úgy kell
biteni, mint a rézgálicből készült
vezevő bordóvalé, azaz a kü-
éggel, hogy egy hektoliter víz-
3—4 százeleknak megfelelően
szalonnás meszel, illetőleg méz-

kell hozzáadni. Felhívják a
szőlőzők figyelmét arra, hogy a
ak aszerint fognak cinkgálicot
áni, amilyen érdeklődési tapasz-
k ezen védekezésről iránt. Ezért
en szőlősgazda, aki cinkgálicra
t tart, *legkésőbb április 15-ig*
*te be igényét a következő cí-
re: Mátrágyút Értékesítő R. T.*
apest, V. Árpád-u. 8. sz., vagy
úix kénsav- és vegyi-termékek
Nagybánya. Az említett gyárak
enyelvényvel érintkezésbe lépnek és
szesz feltételeket közzik. A cink-
forgalma egyébként szabad, an-
beszerzéséhez nem kell utalvány.

A tarack irtása.

tarack a legkárosabb szántóföldi
ok közé tartozik. Gyorsan szá-
dik részben a szántóföldre ki-
ő termésével, főleg azonban föld-
i tarackos kifutókkal és az azo-
fejlődő hajtásokkal. A kapálás,
ás által feldarabolt tarackok új-
meggyökeresednek és az elgyo-
bódást nagymértékben fokozzák.
erősen elgyomosodott területeken
bméter szántóföldről 3 kiló ta-
gyűjthető össze, melynek ösze-
zsága körülbelül 500 méter és
k körülbelül 26 ezer új hajtás van.
rszerű tarackirtás a hajtások
désének megakadályozására és

a földben levő tarackos részek foko-
zatos kipusztítására irányul, E célból
az első tenődő, a kora őszvel végzett
sekely tarackszántás alkalmával kibuk-
tatott taracktövek boronával való ösz-
szegyűjtése és feltakarmányozása. Az
ezt követő őszi mélyszántással ismét
újabb tarackrészeket kerülnek fel-
színi, melyeket a tartós téli fagyok
elpusztítanak. Ezenfelül az erősen el-
gyomosodott táblákon ajánlatos 4—5
évig kapás növényt vagy sűrűn vetett
szálas takarmányt vetni, például za-
bos búkkönyt, mert ez esetben az ál-
landó kapálás, illetőleg erős beárnyé-
kolás miatt újabb hajtások nem fej-
lődhetnek. A tarackszántás után előtörő
hajtásokkal juhokkal szokták legel-
letni. Végül ügyelni kell arra is, hogy
a tarack a gyomos táblán magot ne
köthessen és az úton a vetőmaggal
vagy trágyával újabb gyomosodást ne
idézhessen elő. A fentebbi közvetett
eljárás több éven át való következetes
alkalmazása révén a tarack élfeltele-
felei annyira kedvezőtlenekké válnak,
hogy ilyen módon egyes esetekben a
teljes kipusztítása is elérhető.

Mit tegyünk a malacok telvessége ellen?

A malacok tavasszal is, hogyha
nedves és piszkos alom van által-
tuk, könnyen megeltevnednek és meg-
koszosodnak. Minél satnyább a ma-
lac, annál jobban bántja a tetű. A
telvek ellen Kreolin oldattal mossuk
le a malacokat. Ötven liter vízbe egy
liter Kreolint (2 százalékos) teszünk.
A Kreolinnal való ledörzsölés és leke-
félézés után a malacokat langyos, szap-
panos vízzel megmosuk és azután
megtöröljük, hogy ne hűljenek meg.

Milyen legyen a tyúkudvar?

Minél nagyobb a tér, az udvar,
amelyet a tyúk bejárat, annál job-
ban érzi magát és annál olcsóbb lesz
a takarmányozása. Ha füvekkel s
egyéb növényekkel benőtt területeket
barángoíthat be, annál jobb; nemcsak
azért jobb, mert a zöld növényzet a
tyúk számára izletes, tőpúds és vita-
minokban gazdag eledel, hanem azért
is, mert a növényzet odcasolatot sok-
féle férget, rovar, amelyek értékes
tápanyagot jelentenek a tyúkok szá-
mára. A parlagi és általában a köny-
nyebb fajták egyedenként 20—30
négyzetméter területet is ki tudnak

használni, míg a nehéz tyúkok 5—6
négyzetméter területet is megelegese-
nek. A tyúkudvarának, illetőleg
kifutójának talaja tehát füves legyen.
Ha gyenge talaj lenne, trágyázzuk
meg, miveljük meg s vessünk leme-
magot, pohánkat, rózsum, lucernát,
heréféleket, stb. Ha az udvar a tyú-
kok számához viszonyítva kicsi, akkor
természetesen a gyep idővel ki-
pusztul. Ilyenkor zárjuk el egy ré-
szét, gyepesítsük be újra s így esleg
felváltva alkossunk nekik az udvar
egyik, azután másik részén friss le-
gelőt. A gyepen kívül legyenek az ud-
varon fák és bokrok (eperfa, bodza,
csicsóka, napraforgó,ogyoró stb.).
Ezek nemcsak leveleikkel, gyümöl-
csükkel, magvaikkal nyújtanak ked-
ves omenegét a baromfiaknak, hanem
védelmet is a likkasztó napfény és a
szelek ellen.

Míg a fiatal fák megnőnek, lövük-
ket sűrű lécezéssel védjük meg, hogy
a porfűrődőt kedvelő és kaparászó
tyúkok gyökerüktől ne koptassák el a
talajt és így el ne pusztítsák őket.

Ha szántóföldjeink is vannak, a
tyúkok, de főleg a növéndékek szá-
mára készítsünk kerekeken álló ugy-
nevezett vándorolákat. Ezeket kitöl-
hatjuk vagy kivonathatjuk a tar-
lóra, szántásra, hol a rovarok fo-
gyasztása révén kettős hasznot haj-
tanak.

A tyúkok legjobban érzik magu-
kat az udvarban akkor, ha nincs ve-
lük együtt gyöngytyúk és pulyka,
mert ezek veszekedő természetikkel
sok nyugtalanságot okoznak, a fa-
láink kacscák pedig egy-kettőre fel-
falják a kiszórt eledéget és a tyúkok-
nak alig marad valami.

Tovább csökkent az árvízvel borított területek nagysága.

A földművelésügyi miniszterium
jelentést adott ki az árvizek és hel-
vizek levezetésével kapcsolatos mun-
kákról. Örömmel állapítható meg a
jelentésből, hogy a víz alatt álló te-
rület nagysága ismét csökkent, még-
pedig 200 ezer holddal. Jelenleg még
650 ezer hold mezőgazdasági terület
áll víz alatt. Ez a szám is napról-
napra apadóban van, bár sok helyen
újabb árvizekkel kellett megküzdeni.
Szerencsére az időjárás kedvez az
árvízmentesítési munkáknak.

Egyszerű módszer a gyümölcsfák életkorának megállapítására.

Hogy hamarosan meghatározzuk hozzávetőlegesen egy gyümölcsfa életkorát, tudnunk kell, hogy a fák törzsvastagsága évenként (kerületben számítva) — jó kertí talajban — a talajszintől átlagosan 1 méter magasságban számítva, egyes gyümölcsmecmeknél a következő: kajszin- és őszibarackfánál: 2 centiméter, diófánál: 2 és fél cm., körte-, szilva- és almafánál: 3 cm., cseresznyefánál: 4 cm. Például vegyünk egy cseresznyefát, ha ennek a törzsvastagsága kerületben a talajtól számított 1 méter magasságban 40 cm., úgy a fa hozzávetőleg 10 éves. Ugyanekkor egy hasonló vastag őszibarackfa 20 éves. A 10 éves almafa kerülete 30 centiméter.

Hogyan ápoljuk a muskátli?

A muskátli, avagy pelargonium, általában közkedvelt, fokföldi származású növény. Télen nagyon mérsékelt öntözéssel, hűvösebb, lehetőleg világos helyen tartjuk, hogy aránylag husos szártagjai ne rohadjanak. Tavasztól őszig dugványról szaporítható, oly módon, hogy egy körülbélül 10 centiméter cserépbe, erősen homokkal kevert kompozit földbe, 5—6 darab dugványt helyezünk el és azt addig, míg a gyökérfejlődés meg nem indult (12—14 nap), csak permetezzük és csak azután öntözzük rendszeresen. A jól meggyökeresedett dugványokat jó földkeverékbe, külön-külön 8—10 centiméter cserépbe ültetjük. A szaporítás, legbiztosabb eredményel a nyári hónapokban (július—augusztusban) történik és az ezekből származó növények fognak a következő évben legnagyobbban virágozni. Tavasszal, április meleg napjaiban, amikor a fejlődés megindul, világos, napos helyre, közel az ablakhoz állítjuk és rendszeresen kezdjük öntözni. Az idősebb töveket, ha megtartjuk, átültetjük és felére vagy egyharmadára visszaretesszük (ha ősszel nem vágtuk le). A levágott részeket dugványoknak, szaporításra fel lehet használni. Má-

Légből kapott örömhír

Hogyan is nevezhetnénk másként a gazda a rádióknak az elmúlt hó végén tett azt az örömteljes közlést, hogy március 8-tól kezdve minden Budapestre felhajtott 130—160 kg. élőszúly mangalicásertés után a kiscsorda, akiknek az állat legalább 3 hónapja birtokában van, 15 pengő, továbbá minden kiscsorda vagy hízoló ugyanilyen feltételek mellett, 160 kg-nál magasabb súlyú állat után 20 pengő külön árkiegészítésben részesül.

Folyó hó 11-től kezdve még nagyobb öröme lehet gazdáinknak, mert az első csoportban 130—150 kg. súlyú zsírsertés után 20 pengő, 151—160 kg. után 25 pengő és ezenfelül pedig 30 pengő az árkiegészítés.

Ha valaha érdeke volt a gardának a fenntartó takarmány csökkentésével

a hizlalást gyorsítani, úgy most is nagy érdeke. Nem éntünk a hiányosságokban, gyorsan kell a hizlalni, hogy a megkövetelt élő a ezoköttal jóval gyorsabban el s ezáltal nemcsak takarmánnyal karitunk meg, hanem sokkal gyorsabban jutunk az árkiegészítéshez. gyorsabban visszajött befektettségézzá még a külön árjutalom mellett, gyorsabban lehet a pénzt visszaforgatni.

Hogy mindezt elérhessük, hiánknak naponta néhány fillérbe kelljen a Futort kell ételbe beletenni, amivel teljesen eléjük kívánt célt, sőt a hizlalás alatt győfellépő étvágytalanságot, feszességet, koszoságot, lesoványulást is tartjuk, vagy gyorsan megcsinál-

HOGY GAZDÁM ELŐBB JUSSON HOZZÁ

A 20—30-PENGŐS ÁRKIEGÉSZÍTÉSHEZ
ÉN NAPONTA NEMHÁNY FILLÉRBE KERÜL

PEKK-et

és FUTOR-t KAPOK

S HÓNAPOKKAL ELŐBB ÉREM EL A JUTALMAZÁS
SÚLYT, MINT NEMPEKKEZETT KARTÁRSÁM

A „Magyar Nép” díjtalan felvilágosítást ad a beszerzés helye

jus hó folyamán ablak- vagy erkélyládákba (esetleg virággyámba) kiültetjük, vagy cserépestől földbe szőlőlyeszirtjük és lehetőleg papos fekvésbe helyezjük; ahol megfelelő gondozással (ami főleg a bőséges öntözésből áll) tavasztól késő őszig megszakítás nélkül állandóan virágzik. Arányos fekvésben a növények nyulnak, a virágzás nagyon gyér, vagy teljesen elmarad. A nyári hónapok-

ban (július—augusztusban) a beültetett növényeket ajánlatos tenkint 1—2-szer tápodattal tőzni, az elvirágozott virágosárguló leveleket időnként eltávolítani. Legelőszérőbb mindenképpen fiatal növényeket nevelni és átteleltetni, mivel sokkal fejlődnek és gazdagabban érnek, mint az öregek.

Mulafialó

A magyar nemzet verses története

KÜNYDES KÁLMÁN

László esőndben a kriptából alatt,

trónra üljön, utódja nem maradt.

Ére két fia: Kálmán s öse, Amos:

Ére ketefűk közt melyik is lesz már most?

László Amost elsőbnek találván,

dorba ment hár parancsára Kálmán.

Hol király lesz — így tervezte tilkon —

Am, mint tudós fő, püspök marad itthon.

örökös dolgot el nem intézheté!

Ére is beárult a sírbolt felette,

Kálmán se volt rest, forgott is szaporán.

Ére került királynak az idősebb jogán.

Éreben okos, kegyes lelkületben,

Ére neve jelzi őt a legszebben,

Ére esőndben, hol nincs nyoma baj- s ciszálynak,

Ére alkodásra felkészült királynak.

Ére mos, ödes öcse, ki emigy lemaradt,

Ére felmet kérni a némethhez seledt,

Ére erőt, nyugalmat se drova, pazarolva

Ére trónjáért, mely őt illette volna.

Az utolsó „Aranygally”

Az ország nyugati határán tűnt el a szarvas a
bojtár elől...

Magyar urak és papok várakoztak ott.

— Kik vagytok? — kérdezte tőlük Gyuri.

— Kemény baranyai ispán vagyok, — felelte az

főúr. — Lőrincnek, IV. Béla király palatinu-

a fia s a többiek is mind az Árpádokhoz hű pa-

lások urak. Endrét várjuk, az utolsó Árpádházbeli

get, II. Endre királyunk harmadik nejének,

Ére fixnek a fiát, hogy hazavigyük s királlyá koro-

lók. Titokban, szerzetesruhában jön Bécsből, mert

Ére ő fia, Albrecht is vágyik a magyar koronára,

Ére természeténél Endre jogát. Sokan pedig II. Ká-

napolyi királyt, Anjou Károlyt fiát akarják ma-

királynak, aki V. István veje és neje után kö-

Ére rül a magyar trónt. Őt támogatja az özevgy ki-

Ére 6 is. De mi csak Árpádvért akarunk a vérszer-

Ére erejénél fogva.

Ére Alig fejezte be szavait, már jött is kevés kíséret-

Ére gy nemes ifjú szerzetesruhában.

Ére — Eljön a király, III. Endre! — kiáltották a vá-

Ére sók lelkesedéssel és nagy tisztelettel fogadták

Ére meg.

A fejevári egyházban az oltár közelében állott Gyuri. Az oltár előtt Endre térdelt, a templom pedig tele volt az ország nagyjaival és nemesivel, kik Endre érkezésének hírére mind mellé állottak. Tódor, fejevári prépost keste fel a szent király palástjába öltözött királyt, fejére tevén a szent koronát és kezébe adván az országgló pálcát és a birodalmi almát.

Ére És ritkán látott még a csikósbojtár olyan lelkesedést. Mintha az egész ország szíve dobbant volna meg Árpád véérért.

Ére Eltelt pár hét és nagy ünnepegre, a király esküvőjére állott díszben a fejevári palota.

Ére Fényes küldöttség hozta Lengyelországból Endre aráját, Ziernovit kuzsivai herceg áróját, Fennent. S Gyuri alig tudott betelni a hercegnő szépséges és jóságos vonásaival.

Ére Nyoicvaneer ifjú barcos elé vonult a fiatal király az osztrák herceg, Albrecht ellen, aki betört az országba és elfoglalta az ország legbatalmasabb főurának, Németújvári Ivánnak határszéli várát és városait. Magyarokat, székelyeket, oláhokat, oroszokat, kunokat és erdélyi százszoikat látott Gyuri a király seregében. Szerke Ausztriában portyáztak ezek a hadak, mindenütt pusztítva, győzve. Albrecht látván országba pusztulását, engedett és békét kötötték. Albrecht visszaadott minden elfoglalt részt, de kikötötte, hogy a határszéli várakat le kell rombolni.

Ére Újra hadak közt találta magát Gyuri. De a zászlók nem a király zászlói voltak.

Ére — Hej, emberek, — kérdezte Gyuri, — magyar hadak-e ezek, hogy sehol sem látom a király zászlóit!

Ére — A Németújváriak katonái vagyunk — feleltek a vitések, — mert hiába, hogy a legjobban űk akarták Endre királyságát, a király mégis szerződésbe vette, hogy lebontatja a várakat. A Németújváriak tehát összegyűjték embereiket és az elfoglalt helyeket, felházták a király ellen és II. Károly nápolyi király fiát akarják magyar királynak.

Ére Elkomolyodva hallgatta Gyuri a feleletet, de a tengerpart felől új hadakat látott közeledni a király zászlói alatt.

Ére Megállott a két sereg egymással szemben és kövéri Iván fogadta őket.

Ére — A királytól jövek, — kezdte a követ. — A tengerparton már meghódoltak a felkelő Brebiriek. Töledek is hódolást vár a király, mert el akarja kövülni, hogy újra patakokban folyjon a magyar vér.

Ére Németújvári Iván elkomorult, de hallván a Brebiriek meghódolását, jobbnak látta szerződést kötni és meghódolni.

Ére Békével indult hát vissza a király székhelye felé, de alig ért a Dráva mellé, a felkelők megszegeván a szerződést, váratlanul megrohanták és Iván mosonyi várába vitték fogolynak, ahonnan csak úgy szabadulhatott, hogy hűségese emberei saját fiaikat adták helyette tuszokul.

Elszomorodott a csikósbojtár, látva a főurak hatalmaskodását. Mert az ország minden részében kis királyoknak tartották magukat a főurak. A tengerparton újra garázdálkodhattak a Brebriek. Trenesében Csák Máté, Baranyában Bajsz ispán, Esztergomban Kázmér fiai, Erdélyben Lóránt vajda, Biharban Kopasz hatalmaskodott, nem ismerve maguk felett törvényt és urat.

Nem tetszett nekik, hogy Endre meg akarta őket fékezni. Gyermek királyt akartak, akit kedyük szerint vezethetnek. Követeket küldtek tehát az Anjoukhöz Martel Károly fiáért, a 12 esztendő Károly Róbertért.

De Endre kibékült a Németujváriakkal, vele tartottak a püspökök is s híven kitartottak mellette a nemesek és a kunok is. Gyűjtötte hát seregét, készülve a hadjáratra. De a sok lázadás, polgárháború, a bajok, a gondok megtörték s visszaadta lelkét az Úrnak.

„Letört Szent István első magyar király vérenek, férfivadéknak, nemzetségének, törzsének utolsó arany gulya és a főpapok, az ország nagyjai, a nemesség és Magyarország minden rangú és rendű népe érezte, hogy elveszté született királyát és keseregott halálán, mint Ráchel sirt gyermekéért. Keresve keresték, kit találhatnak utódul a Szent Király vérenek!”

A könygföldi zárda egy kis egyszerű cellájában találta magát a csikósbojtár. Az ablaknyílásból észlelt előtt fekete gyapjú ruhában áhitatosan imádkozott Endre könnyező özvegye, Ágnes:

— Mária, Istennek szent anyja, az én mostoha anyómat, Erzsébetet, kit szeretettel neveltem és tanítottam s kit a thóssi zárdába betetvén, szolgálóknak szenteltem. És könyörögj az én elköltözött hitvesem, Endre király lelki üdvéért. Tekintsd, hogy én is érette ájtatoskodni éjjel-nappal meg nem szűnök és néki akarván érdemeket szerezni, állandóan gyakorolom az ingalmasságnak mind a hat őselekedését.

Maga is térden állva meghatottan szemlélte Gyuri, hogy merül el az özvegy királyné egyre jobban az isteni áhitatba. És csak megjelent Endre király szelleme s vizsgáltván szólott az imádkozó királynéhoz:

— Boldog az óra, melyben te számomra születél, mert én, András, imádságod által a mennyek országába jutottam.

P. Abrahám Ernő.

Isten hegye

Erdélyben, a kies Torda vármegyében van e mezei virágok illatával illatozó völgy. Tóhelynek a név, a székelyek. Azt beszélik ugyanis, hogy valkor régen esős évszakok után kristályvíze ringó abban a völgyben. De aztán lassan kiszáradt s nyoma se maradt a csillogó viznek.

Csak a völgy neve lett: Tóhely.

Még az Árpád vezér családjából született magyar királyok idejében dolgos székelyek telepedtek abban a völgyben, fűben gazdag völgyben s a magyar falut Harasztosnak nevezték el.

A dolgos, mindig munkában szorgalmasok nép egyre gyarapodott.

Templomot is építettek a falu közepére, hogy rájuk mosolygó vasárnapokon dicséressék az Ur. Így volt ez IV. Béla király idejéig.

Egyszer csak Béla király udvari futárjai vétkardot hordoztak végig az országban. A csóna Harasztosra is becsapódott az ijesztő hír: jönnek tatárok!

A hazáját és királyát szerető falusi ember leteszerszámát, kardját leakasztotta a falról s ment a király táborába katonának.

Harasztoson is csak az öreg emberek, az asszonyok és a gyerekek maradtak otthon.

És szomorú, fekete fellegek szálltak Magyarországra felett. Talán a sok-sok ezer tatár égrevető árnyékából verődtek össze azok a fellegek! Iszonyos pusztítással törtek az országba a tatárok.

Hiába harcolt minden vitézűl vitézben Magyarország IV. Béla király és hős serege: mit ért mikor egy magyarra Batu khán száz katonáját lehetett?

Aztán szabadon csatangoltak és pusztítottak szerte az országban a tatárok.

Igy került el egyik istentelenül dúló csapat Harasztosra is. A völgy felett ijedt repeséssel eső kodó madarak szálltak. Már a második falu Harasztosra hallott a lovak patáinak rémítő dobogása s odalátzott az úton felvert por kavargó hátról.

— Jönnek a tatárok! — kiáltották a kis gyerekek ölkében szorongató asszonyok.

— Mi lesz velünk? — jajveszékelték mások.

És ekkor mi történt? A falu felett, a völgy északra komorodott egy kúpalaku hegy. Tetejéről erős vár nézegetett le a völgybe, le a falu szívére. Roppant erős, kétszárnyas vasajtaja mindig be volt zárva s hiába akarták többször kinyitni: nem lehetett. Pedig kíváncsi volt a falu már régen, hogy lehet abban a titokzatos várban? Van-e ott élő ember vagy nincs? Mert soha ki nem roppant abból a várból az életnek legparányibb lélegzése sem.

A rimádkodó, jajveszékölő asszonyok, a megijesztett síró gyermekek öntudatlanul szaladtak a tatárok elől a faluból.

Hová menjenek?

Válami óriás erő kergette őket fel a hegyre, a tokozatos vár kapuja elé. S mikor már ott az iszonyatos fáradság majd a kemény sziklás földre teperte őket: esendően kinyílt a vár kétszárnyas nagy kapuja és az elbámolt gyerekekre, asszonyokra, emberekre rékálott egy mélységes szeretettel felbúgó hang:

— Gyertek az ölembe, fiaim!

— A vár hív bennünket, menjünk! — szolt egy harasztosi székely.

Mikor valamennyien a vár udvarán térédeltek: várkapu megint bezáródott s hiába döngötte azt a türok ezer buzogánya!

A vár udvarán térédelő harasztosiak között megszólalt újra az agg székely:

— Ez az Isten hegye!

Csöndesen mormogták utána a többiek háláadó hűdségképpen:

— Ez az Isten hegye!

S azt a kúpalaku hegyet ma is Isten hegyének hívják. A harasztosiak pedig, a tatárok hazavonulása után feldúlt falujukat újra felépítették, de most ár nem Tóhelyen, a virágos völgyben, hanem az Isten hegye lába alatt.

Ott áll ma is a falu sok oszmos, tiszta, fából épített házikója s ma már csak az az érdekes emléke él a nép között a sok száz esztendővel esőött arra jert, első tatároknak, hogy majdnem minden másodék harasztosi embernek Tatár a vezeték neve.

Es azt mindenki tudja, hogy az Isten hegye mentte meg őseiket a szomorú elpusztulástól.

Oh, az a hegy csakugyan az Isten hegye!

Gyökössy Endre.

Nevekekek is van dívalja

— Avagy: fogytok, Jánosok —

Bizony fogytok, Jánosok. Ne értsetek félre: nem arról van szó, hogy talán soványodnátok, mert, hála Istennek, vannak még jókiállású Jánosok a magyar g alatt, nem úgy fogytok, mint a gyertyaszál, vagy sajt, vagy a megkezdett lekvár. A számotok fogy, odvescim. Mikor én még gyerek voltam, mifelénk minden második-harmadik gyereket, meg felnőt embert Jánosnak hívtak. Verset tudtunk a Jánosokról, annyian voltak. Ha összefogtak volna a fentnevezettek, hát megszuonyogathatták volna a szövetkezetet Lajosokat, Ferkókat és Jósikákat (bár ők is sokan voltak). Sőt, ha visszamegyek az előidőkbe, azt látom, hogy történelmünknek is van nagy Jánosa: Hunyadi János. Aztán ki ne hallott volna a mese hőseiről: Kukoricá Jánosról! Legnagyobb költőnk, Arany is János volt. Sőt volt egy király, akit Földnélküli Jánosnak hívtak. Bár volt földje, de mint királynak kevés.

Látjuk, hogy a Jánosok szentek, hősök, pompás emberek voltak. Tiszelték is őket eleink, azért volt annyi János.

Es mit mutat a silány jelen?! Ha végigtekintünk ma szereplő neves férfainkon, alig akad köztük érdemes János. Az iradalom, költészet berkeiben is alig tudunk felhajkurászni egy-egy Jankót.

Ugy látszik a neveknak is divatjuk van. Aki a régi irásokat, vagy a régi világról szóló történelmiak olvassa, Orsikáról, Fruzinákról, Dorottýákról értekezik. Hol vannak ma már az Orsolyák, Fruzinák! Hol nehéz, buzogányos névek: az Orbánok, Ambrusok, Jeromosok!! Sőt már a Jakabok is Andorra szelidültek. Mióta nincs szakál, nincs se Jakab, se elég János. Es hol vannak az öskeresztény nevek, akik régi időkben nálunk is bekerültek az anakönyvbe: a Kozmák, Demjének, Gyárfások! Ha a fiamat manapság Malákiásnak keresztelném, nem merne kimenni az utcára.

Hát, Jánosok, ti fogytok, fogytok, akár a Círjékek, meg az Özsékek. Pedig a régi neveken erkölcs van, a hagyomány, a bor és búza egészsége, a vallás, a laza, a család építőereje. Ezen a téren is, mint másokon, az áral úszik a legtöbb ember. Az ár pedig ma Zoli, Tomi, Laci, Andor és megint Laci és megint Laci. Ugy látom, a János utóda a László lesz. László a jövő embere.

Azt is megjegyeztem, hogy amióta kevesebb a János, kevesebb gyereket is hívni az utcán.

Enyit a jelenről. Most nézzünk a jövőbe. Az őri nevek már most is mindig jobban honosodnak meg falun. Ma már vannak Zoltán és Tibor nevű gazdagbányékok. Hiszen nem a név teszi az embert, de mégis, ugyebár, furcsa lenne, ha a falu rosszát Alfonsnak hívnák.

De **úszó**, mi lesz a jövőben, ha így haladunk. Ime egy elbeszélés a jövőből.

Pityamalótt. A gazda lerúgta a subát és kiszólt az öregbérésnek:

— Frédi, foghatsz mánt.

De Frédi nem mozdul, megvakarja a feje búbját és kimondja a szót:

— Baj van, Hugó gazda, lesántult a Citrony.

Artur, a **házas** sem hagyja szó nélkül a dolgot:

— Mer az a haszontalan Félix nem a jószágura néz, hanem Alieicének teszi a szépet.

— Anná igaz — tódja meg Zsolt, az öreg telehes, — mihaszna gyerek az a Félix.

Es így tovább.

Így vagyunk, Jánosok.

Saarka Ernő.

Adassék tisztelet a latona eszménynek,

A Hazáért megdicsőülték szelleme töfésen el

Es a magyarok Istene segítsen meg minket,

(Zrinyi főháza.)

Amen.

APRÓSÁGOK ADOMÁK

Székely vér.

1919-ben történt. Az anyaországból állandóan jött a hír, hogy a székely hadosztály, hogy a magyar hadsereg közeledik Erdély felmentésére. Már a napot, már az órát is megjélték, amikor benn és künn egyszerre kezdődik az élet-halál harc a románok kiverése végett.

A hírhezők rendszeres felelőtlen embereket kerestek fel és ilyenek rejtegették az általunk soha nem látott hírnököket, de a vágó, a képzelet uralkodott minden józan tanács felett és az emberek lázban égtek és így várták a pillanatot, a megváltás pillanatát.

A megváltozott időben éjjeli 12 óraker kellett volna minden székely községben megkondulnia a vészharangoknak, melyek jelt adandók voltak az általános támadásra. Hiába való volt intéstünk, könyörgésünk, az emberek lázban égtek, és mi tehetetlenek voltunk ismét, mint a forradalom kitérésével szemben, amikor pedig még lett volna idő a szervezkedésre, ha saját vércink szeméit, tisztán látását el nem homályosítják a jelszavak és hamis jelszavak.

Kétségbe esett tehetetlenséggel éh-ren vártuk balsorsunk beteljesedését. Nem volt lehetséges érintkezniük a falvakkal és nem lehetünk árulói a nemzeti felbuzdulásnak, ami alávaló bosszút hozott volna ráink!

Mégis, elmaradt a jel, amit kívülről kapni kellett és elmaradt a kívülről éretlen, lelkiismeret nélküli és felelőtlen egyének által minden megszervezés és minden lehetőség kizárásával kezdeményezett felkelés és támadás, és Isteuünk óvo keze megvédte ismét védtelen, fegyvertelen fiajunkt a kiirtás veszedelmétől!

Pár községben nem várták be a külső jeladást.

Marosorda vármegyében Nyáradremete község fiatalága fegyvert fogott. Két fiatal hadnagy: Kovács Imre vármegyei főhadnagy, derék löfő-

székely atyánkfőnek gyermekei vetették kezükbe a vezérlelet. A román csendőroket lefegyverezték, és a község ellen küldött katonai osztagokkal felvették a fegyveres harcot. A katonai parancsnokság két ezredet küldött a zendülők ellen, és ezek, mintegy 90-en, állották a harcot 3 napon át. Ekkor munióciójuk elfogyott és a felkelőkből mintegy 50-en a községbe visszaszöktek anélkül, hogy a román ellenség kideríthette volna, hogy ők is a felkelők között voltak. Mintegy 40-en állandóan vonultak a nagyvár előtti havasok felé, mert nem volt csak alig egyegy töltevény, amivel védekezzenek.

A Kovács fiúk végül is kimenekültek, átszöktek az anyaországra, és a többi bujdosó egy hosszú, erős telet töltött a havasokon élszédve.

A Kovács fiukra vonatkozólag a vizsgálat bizonyítékokat szerzett, minnek folytán a románok elfogták azoknak ádesapját, Kovács Imrét a bár a felkelésről tudomással nem bírt, abban részt nem vett, vallatás közben agyonverték.

A nyáradremetei ifjúság már látott, már tapasztalt, már viselt hőbort 100-szoros ellenséggel, de nem szaladt meg. Állotta helyét, míg csak egy töltevénye volt.

A Kovács Imre lelke pedig hazajár éjente, mikor a székely fiúk újabb harcokról, diadalmokról és szép jövődőről álmodoznak, homlokon csókolja őket.

Allati mérgek, mint gyógyszerek.

A természetű és az egyszerű, művelti védekeztől távol élő népek sok olyan gyógyszer használtak és használnak, amelyekről az orvosi tudomány belbizonyította, hogy valóban hatásos gyógyszerek.

Igy például az a régi hit, hogy a méh és a hangya csipéje a reumát gyógyítja, orvosilag be van bizonyítva. Ez esetben a hangyasav az, ami a gyógyszer szerepét betölti. Ma már a méh mérgét nagyzümben állítják elő méhekéből és használják a reuma gyógyítására.

A kigyó mérge veszedelmes daganatok gyógykezelésénél bizonyult

igen hatásosnak. Így például a gyógyítása terén is folytak kísérletek kigyómérge alkalmazásának segítségével.

A varangyos béka mérgét a régműt szív-gyógyszert ismérték. Aiban belbizonyosodott, hogy a varangyos béka mérge olyan forma anyagot tartalmaz, mint a gyövirág, amelynek digitális nevű anyaga az orvos kezében szívó esetében a legnagyobb feygyver.

Az elmondottak igazolják, hogy legújabbkori tudomány is merített neki tapasztalatokból.

Aki kétszázkilenven nyelven beszél.

Frankfurtban a napokban 68 korában hunyt el Ludwig HaSchütz dr., a világ legnagyobb nyelvtudósa. Nem kevesebb, mint nyelven beszélt és írt. Szinte hiánylennek hangzik ez, hiszen kevésbé képes akár husz nyelvet csak is sorolni. Schütz dr. azonban a leg birta a földkerekség csak minden nyelvét és harminc ébet sem tett, mint tízezeréve kötetes, sokszáz nyelven megírt könyvekből álló könyvtárát orgatta. Schütz dr. ugyanis 1909-ben mult nyugalmában a zótia kivételességgel csak a nyelvtanulmány szofialatába állította. Foglalkozteltintve eredetileg matematikus. Régi tudós családból származott, dalt nagyatyja a szanszkrit nyelvprofesszora volt és kifügüstalaan szélt hízenként ázsiai nyelvet.

Ha megkérdezték, hogy miképp és mennyi idő alatt tanult nyelvet akkor elővette gondosan vezetett jegyzéseit és pontos adatokkal gált. Könyvébe pontosan feljegye hogy melyik nyelvet mennyi idő tanulta meg. Angolul, franciául, szul, spanyolul és több más eur nyelven hetek alatt megtanult szólni. De megjegyezte, hogy az római nyelvek összessége csak akármelyik ázsiai nyelv bonyolult gálhoz képest. Leginkább ezek nyelvekkel foglalkozott. Tudtalanok, japán ólakóánsuk nyelvét kftündően beszélt japánul, szanszkritinai, malfaji, számi, perzsa, tur és sok más ázsiai nyelven. A legnyelvetek még különféle nyelvsait is ismerte.

L. I. A Kapucinus rendet III. Gyula pápa alapította. A rend ma 32 önálló egyházi kerületben működik. A világ minden részében fejt ki működését. A kapucinusok által fenntartott 2190 iskolában százezernél több növendék tanul. A kapucinusok hittevéssé is foglalkoznak.

M. K. Az új hivatandókat Eszék Budapest székesszékfővárosa és a környékén levő 25 városa és községe vonatkozik. A rendelet értelmében teszték és mindenféle száraz tényt csak jegy ellenében szolgáltatnak ki a kereskedők, de hangsúlyozzuk csak a fentebb említett helyeken.

F. K. A dália virág gumóját csak április végén őröszse ki. A dália szereti a meleget és hideg időjárás mellett nem hajt. Ültetésekor minden gumó alá a fészekbe tegyen jórényt porvirágát. Így kezelve egész nyáron át fognak virágozni dália töveik.

Z. I. Ha szép kerti pázsitot akarsz, minden négyzetméter területre 5 kg-nyi trágyát vessen. Husz négyzetméterre számítson tehát egy kilót. Ilyen módon a legalkalmasabb és szép kerti pázsitot létesíthet. Lehet természetesen takarékosabban is vetni, akkor gondozással kell pótolni a kevés vetőmagot.

Z. F. A kukoricát még ne vesses el. A kukorica csírázásához meleg kell és a hidegben könnyen megromlik a szem. Így megtörténhetik, hogy az április elején vetett kukoricát április végén pótolni kell új vetéssel. A kukorica legjobb vetési ideje április hónap utolsó hete, Május közepéig nyugodtan vehet kukoricát!

B. K. Postán 20 kiló súlyig vessenek fel belöldi forgalomban csomagot. A postai szállítóléváben egyébként a kitértre néve minden utasítást megkap. Igaza van, hogy régebb 3 kiló volt a felső súlyhatár.

D. L. A községi legtöbb adófizetők névjegyzékének összeállításánál az 1929. évi XXX. t.-c. és az 1938. évi IV. t.-c. rendelkezéseinek megfelelően a vittek és a tűzhasznok adóját kétszeresen kell számítani. A községi legtöbb adófizetők sorában még a nyújtandók adóját is kétszeresen kell számítani, amint azt az 1929. évi XXX. t.-c. 40. §-ának 2-ik szakasza rendel.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőiké:

T. B. Gyimesközéplek. P. A. Gyergyószentmiklós. Z. Gy. Szabéd. Za. G. Székelymoson. Gy. I. Ehed.

ELŐFIZETŐINKHEZ! A kiadásunkban megjelent 1941. évi Erdélyi Magyar Naptárt átnézőnk előfizetőinknek megküldjük, akik hátralelőkkal kiegyenlítették. Mintha a napotár lapnak mellékleteként szerepel, ezért újabban azon előfizetőinknek, akik kifejtették múlt év végéig szóló hátralelőkeiket, a lappéldányaikhoz csatoljuk és úgy küldjük meg a Naptárt.

Megbízottaink közül Vinczeffy Sándor, valamint Mészáros Lajos Udvarhely, illetve Háromszék megyében végzőnek kiküldeték munkát, míg Tóth Imre Beszterec-Naszód megyében levő hátralelős előfizetőinket keresi fel. Kérjük megbízottainkunk nemcsak a hátralelőket, hanem a f. évi adóját is kifejezni, mert a pénzre ilyen nagy szükségünk van.

Olyan megyékbe és községekbe, ahova az időszerűt megbízottaink rövid időn belül nem mehetnek ki, oda kitértött postautalványt küldünk és kérjük azokat, ahithet ilyen utalványt érkezett, szakszerűnek az ott feltüntetett hátralelő az utalvány felhasználásával beküldeni.

A krácznarészeknek. Érteklődésed olvassuk a felkesen megirt beszámoló a március 15-iki ünnepségről s tanulunk is belőle. Az idő azonban annyira előrehaladt, s annyira egymásra torlódtak az utána következő események, hogy a később érkezett beszámoló már — sajnos — elvezetette alkotmányosságát. Meleg testvéri üdvözlöt.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: R. kör Nagyvárad 6, K. B. Hosszamező 5. id. B. J. Kispaleske 520, T. D. Nyikomalomfalva 150, B. Gy. Vetés 520, K. B. Szászbongárd 270, N. P. Erdősinád 5, M. K. Vámfalu 980, N. L. Kabátfalu 11, r. 1941. dec. 31-ig. D. B. J. Kéner 3, K. F. Kéziliszentkereszt 6, T. B. Bélafalva 520, Sz. L. Szőres 6, B. J. Marosárpatak 520, D. S. Kiskeresztes 3, V. M. Alsólősva 520, G. J. Domokos 270, K. Ifj. E. Lovéta 6, V. M. Szamosdó 520, N. J. Marosvécs 520, K. P. Gy. Feketelak 520, B. D. Feketelak 520, J. I. Kispulony 520, öv. Ny. L-né Székelyhid 520, B. J. Bihar 520, P. P. Szamoskrassó 520, B. L. Zilah 6, öv. K. G.-né 6, F. I. M. Szék 520, Cs. J. Ördöngbűfűzes 520, S. V. Erősbetány 1020, V. F. Déa 188 pengő.

egy alkalommal cirkuszelőadást rendezt meg, ahol egy csoport „sziu-án” lépett fel. Az indiánok valóban voltak, de nem a sziu-törzsből. Mérheteretlen zavarba hozták őket, amikor sziu nyelven közölte velük, hogy nagyon jól tudja; pawnee-nyelvvel van dolga. Az európai népek közül legnehezebbnek a magyar nyelvet tartotta. Véleménye szerint ehhez fogható nehéz csak az esz-tök és a közép-, valamint délamerikai indiánok nyelve.

gyakran kérték fel arra, hogy ide-idekint közölt tolmácsoljon. Ezt szívesen meg is tette, de kedvenc foglalkozása a különféle népek költészetének kutatása volt. Hatalmas könyvet írt például a hajdani afrikai német termelőkön élő bennszülöttek nyelvéről. Eddig a világ legnagyobb nyelvészjeinek Mezzofanti olasz bíróságot tartották, aki 70 nyelven beszél. Schütz úr-nan négy Mezzofanti nyelvemléje lakott. A világ csak azért nem hallott róla többet, mert félre volt, csendes életet élt.

A világ legkisebb cipője.

A hamburgi cipész kiállításán egy ester esodálton cipőt állított ki. A cipő 2 milliméter hosszú volt és legapróbb részletekig úgy volt kibizogva, mint egy rendes cipő. Errekes, hogy készítője 70 éves öreg ember, aki a szakmájának ma is vaságos művésze.

SMITH PREMIER Nr. 60
REMINGTON
UNDERWOOD és CORONA

IRÓGÉPEK

Gyári reklám emellett és német irógép és szakszertelők-kézikönyv. Speciális javító-műhely az összes rendszerű gépek részére. Használt irógépek nagy zsoltára.

RAPID

IRÓGÉPVÁLLALAT
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-UCCA 33

T. EGYETEMI KÖNYVTÁR
KOLOZSVÁR
Székhely György tér

Száll a boldog, ismerős hír:
Felpattant a néma kősr.
S azt harsogja: félre gazságot,
Egy örök csak, az igazságot!

Tanuld meg!

Magyar díszítést a himes tojásra!

Érdély magyar lakóit több, mint két évtized óta először ismét magyar húsvétot ünnepelnek. Jusson ez kifejezésére a himes tojások mintájában is. Vegyük elő az ősi ma-

gyarosi díszítő elemeket és azokat írjuk a tojásokra. Igen szép hatást lehet elérni a tulipán minta felhasználásával. A tulipán nagyon változatosan és az egyéni művészi ízlésnek megfelelően alkalmazható a tojásokon. Képeink két szép díszítő rajzot mutatunk be.

Husvétii tojásfestés előtt.

Gyakran kerül sor arra, hogy a tojásról el kell dönteni meg van-e főve, vagy főtelen! Erre igen egyszerű és jó mód a következő: A tojást hosszengelye körül megperditjük. A főtelen tojás nem forog, a főtt tojás pedig könnyen pereg. Ez a próba minden esetben csálhatatlan beválók és kétes esetekben biztos mód annak eldöntésére, hogy a tojás főtt-e, vagy főtelen! Különösen húsvétii tojásfestés idején vesszük nagy hasznát az eljárásnak. Tréfából főtelenül megfestett tojások is kipróbálhatók ilyen módon és esetleges törés esetén későbbi kellemetlenségnek vehetjük eljött.

Rendezzünk át minden elhanyagolt öreg gyümölcsösi!

Idősebb emberek takarékosak a bálnak az idővel. Eppen ezért: könnyű megérteni, hogy oly sokszor adnak legyek-met beleg, rozoga vén fáknak és oly gyakran mutatnak ellenkezést minden rendezési kísérlettel szemben. A szakember nem adhat igazat ennek az állérfélszénykedésnek. A hiúságot, hasznát nem hozó gyümölcsfa tűzre való, s helyét néhány esztendő pihenetési után, az új sarj kell elfoglalja. Ez nemcsak a természet örök rendje, de ugyan-azt diktálja a józan és gyakorlatias élet. At kell rendezni

minden elhanyagolt gyümölcsösi, mert erre az országnak is szüksége van. A maradi gondolkodásnak országos viszonylatban milliói kára lehet. At kell alakítani a buszmo nem hozó telefittit, azért is, mert az elhanyagolt, legyen és-ellenállókukat elvesztett ják meg a leggonosabb kezelé mellett is melegágyat minden ragályos, könnyen terjedő gyümölcsfaellenésnek, kártékony rovarnak és gombabetegségeknek. Az átalakítás menete egyszerű. Ha magunk nem érzünk elég erőt az itéletre, hívjunk meg egy szakembert, aki elfoglaltság nélkül mond majd itéletet az öreg ják ki-azott. A kiselezési után azonnal megkezdődhet az építő munka. A régi fa helyét egy méteres mélységben és lehetőleg elég nagy területen megjogadjuk, majd egy-egy má- nemű, de viszonyaink közötti biztosan és jól fejlődő fiatal fával pótoljuk. A megtartott verek egy részét megifjútjuk (amelyekben még elegendő életető mutatkozik) vagy átoltjuk, a tobbit alapos tisztogatás után legalább az elő években jóhozottabb mértékben ellenőrizzük egészségi és hozam szempontjából. Mire a új ják termőre fordulnak, bizonyára ismét válogatásunk, selejtezésünk kell, mert levettek amelyek kiadók a próba alatt, vagy nem állták meg helyüket a nemes versengésben.

Zab-kepe

Valamelyik székely községben a mult évben nem termelt őszi gabona. Emiatt képeben is kénytelenek voltak búz helyett zabot fizetni. Be is állítottak a kántorhoz és eladták zabot alizattal, hogy ők nem adhatnak mást, hát! Igyen jó a kántor úr és fogadja el a zabot.

— En nem bánom! — felelte a kántor — de aztán én ben az évben én sem énkelek maguknak, hanem nyertre